

SLOVENSKI NAROD

UREDNIŠTVO IN UPRAVA: LJUBLJANA, PUCCINJEVA ULICA 6 — TELEFON: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26 — Izhaja vsak dan opoldne — Mesečna naročnina 11.— Kr. za inostranstvo 15.20 Kr
IZKLJUČNO ZASTOPSTVO za oglašje iz Kraljevine Italije in inozemstva ima
UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO
Računi pri poštno čerkovnem zavodu:
Ljubljana št. 10-361
CONCESSIONARIA ESCLUSIVA per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: UNIONE PUBBLICITA ITALIANA S. A., MILANO.

Attacchi e contrattacchi nella zona di El Alamein

Il nemico ha perduto una decina di carri armati e dieci velivoli — Malta bombardata in più riprese

Il Quartier Generale delle Forze Armate comunica in data di 17 luglio il seguente bollettino di guerra n. 780:
Unità corazzate nemiche che hanno attaccato nella zona di El Alamein, sono state contrattaccate e ricacciate sulle posizioni di partenza perdendo una decina di carri armati. Altra azione, tentata più a sud con mezzi blindati, veniva stroncata dal preciso fuoco delle nostre artiglierie. L'aviazione dell'Asse è efficacemente intervenuta nei combattimenti mitragliando

due e spezzando i motomezzi avversari sulle posizioni avanzate e nelle retrovie; in duelli aerei ha abbattuto 9 velivoli britannici.

La difesa contrattacca di Tobruk, durante una incursione che cagionava danni di lieve entità, ha colpito e fatto precipitare in fiamme un apparecchio nemico.

Sugli aerodromi di Malta bombardieri italiani e tedeschi hanno sganciato in più riprese numerose bombe.

Napadi in protinapadi pri El Alameinu

Sovražnik je izgubil 10 tankov in 10 letal — Malta večkrat bombardirana

Glavni stan italijanskih Oboroženih sil je objavil 17. julija naslednje 780. vojno poročilo:

Sovražne oklopne enote, ki so napadle na področju pri El Alameinu, so bile napadene z naše strani in potisnjene nazaj na izhodne pozicije, pri čemer so izgubile kakih 10 tankov. Drugo akcijo, ki so jo poskušali izvesti v noči, je bil napad na oklopni vozil, ki so ga napadli s topništvom v kraljevski vojski.

Letalstvo osi je uspešno poseglo v borbe in obstrlevalo s strojnimi topi razpršilo sovražna letalska vozila na srednjih položajih in zaledju. V spopadih v zraku je sestrelilo 9 britanskih letal.

Protiletalska obramba v Tobruku je med sovražnimi letalskimi napadom, ki je po-

zročil le neznatno škodo, zadela sovražno letalo, ki je tresčilo v plamenih na tla.

Na letališča na Malto so italijanski in nemški bombniki večkrat zaporedoma odrgli mnogo bomb.

Monakovo, 18. jul. s. O operacijah v severni Afriki poudarja rimski dopisnik listu »Münchener Neuste Nachrichten« naslednje informacije:

Bitka zadnjih treh dni na odseku pri El Alameinu ne moremo nazivati njihovi izredni silovitosti smrti kot znak nove odločilne faze v borbi za Egipt. Obe strani se predvsem zanimata za nasprotno položaje in skušata ugotoviti jakost sovražnega odpora ter pomen raznih utrd, na drugi strani pa kolikor je mogoče prikriti lastne priprave in lastno razvrstitev.

Italijansko vojno brodovje je dokončno razblinilo angleške utvare Španski list o vlogi italijanske vojne mornarice v borbi za Sredozemlje

Madrid, 18. jul. s. Položaj italijanskega vojnega brodovja v Sredozemlju je predmet komentarjev vseh španskih listov, ki opozarjajo na izredno hrabrost in moč italijanskih mornaric, ki v ugotavljajo, da je gospodstvo nad italijanskim »Mare nostrum« krepko v italijanskih rokah, saj se morajo Angleži omejevati samo na malo sabotažno plovo, in to prav v onem morju, ki so ga v Londonu smatrali za glavno prometno žilo imperija. List »Alcazar« piše med drugim: Anglija je zagrešila hudo napako, ko je podcenjevala italijansko brodovje in skoro prezirala njegov obstoj, da se hujšo napako je zagrešila s tem, da je lagala sama sebi, ko je trdila, da se fašistično brodovje umika vsaki bitki. Teu-lada, Punta Stilo, Pantelleria jasno dokazujejo italijansko pomorsko moč in še bolj osvetlujejo nasprotno laži, vendar pa se je angleška propaganda navzlic temu predajala še nadalje svoj znanj utvari. Ko je Italija trdila, da njeno brodovje samo ča-

ka na svojo uro, je govorila resnico, kakor so to pokazali poslednji dogodki. Danes ve tudi Anglija, da bi osne zmage v Libiji ne bilo mogoče brez letalskih in pomorskih zmag v juniju, pri čemer se je London na svoje stroške naučil ceniti sovražno brodovje. Ko je nedavno navedla britanska revija »The Nineteenth Century«, kritikujoč napako Londona v podcenjevanju italijanskega brodovja, ni toliko hotela zadeti odgovornih krogov, kolikor polagoma pripraviti anglosaško javnost na trpko stvarnost, ki je v tem, da se je morala zavezniška zaveza umakniti iz Sredozemlja. Italijansko brodovje, vključno s španskim list, se je vedno hrabro borilo proti neprimernemu smešenju sovražnikov in je umelo dočakati svojo uro, kar je končno glavnega pomena v vojni. Čim je njegov čas nastopil, je znalo takoj izvršiti prikljo in s tem radikalno spreminiti položaj v Sredozemlju na korist osi.

Angleška javnost ne sme izvedeti resnice o položaju Anglije na morju

Berlin, 18. jul. s. Včerajšnji nemški listi so polni pikrih komentarjev v tajni seji spodnje in lordske bornice v Londonu, na kateri se je razpravljalo o pomorskih vprašanjih. List »Zwölfuhrblatt« piše, da se do sedaj še nikdar ni zgodilo, da bi se s tolikšno teatralno svečanostjo javnosti sporočilo, da mora biti razprava o tem vprašanju strogo tajna, da ne bi sovražnik po nepotrebnem izvedel za dragocene informacije. Ta argumentacija pa je tako stara in jalova, da vzbuja samo posmeh. Ako je to edini argument, ki se ga lahko posluži sovražna propaganda v tem kritičnem času, da bi prepričala javno mnenje, potem je treba pač priznati, da se za Anglosase razvija položaj kaj neugodno in da se spričo tega v londonskih krogih niti več ne trudijo, da bi rešili vsaj videz.

List »Börsen-Zeitung« pa pripominja s svoje strani: Izjava, da javnost ne sme pričakovati nikakega uradnega sporočila o razpravah pred parlamentom, ki so se nanašale na pomorski položaj, dokazuje, da se v Londonu preveč boje nele resnice, in to

na vsej črti, temveč tudi onega videza resnice, s katerim je londonska vlada doslej pomirjevala svoje javno mnenje.

Glede na splošni politični in vojaški položaj, v katerem so se sedaj znašli Anglosasi, naveda »Völkischer Beobachter« drastičen članek najplavnejšega angleškega gospodarskega lista »Economist«, ki najprej prikazuje v kaj temnih barvah sedanje stanje zavezniškega vodstva vojne, nato pa ugotavlja, da je že zdavnaj čas, da bi zavezniški dosegli uspehe tudi na bojišču in ne le v dvoranah. »Economist« stvari nadalje vlado pred posledicami, ki bi mogle nastati iz angleškega poraza v Severni Afriki, kakor tudi pred utvoro, ki izhaja iz Rooseveltovih števil o ameriški vojni proizvodnji.

Rim, 18. jul. s. Po zaključni tajni razpravi o zavezniških pomorskih izgubah je bila v spodnji zbornici objavljena tale kratka, vendar zgovorna izjava:

Spodnja zbornica je proučila položaj trgovskega brodovja in je sprejela na znanje vladne izjave.

Vojna na Kitajskem

Šanghaj, 18. jul. s. Japonske izkrcavalne enote so včeraj v zgodnjih urah izvršile uspešno izkrcanje v Hwangvatunu ob reki Vu v jugovzhodnem delu pokrajine Kijang-si. Izkrvaje se je izvršilo brez najmanjšega sovražnega odpora. Japonske čete prodirajo sedaj v smeri proti Pantiveju, ki leži vzhodno od Venkova.

Nanking, 18. jul. s. Tiskovni urad japonskega ekspedicijskega zbora na Kitajskem sporoča, da so Japonci od začetka ofenzive na bojišču v pokrajini Čekijang in Kijang-si sestrelili 18 čungkingških letal ameriškega izdelka. Kitajsko letalstvo ni moglo izvršiti nobene uspešne akcije nad japonskimi operacijskimi četami, med tem ko je bilo mogoče ugotoviti, da so postali žrtev kitaj-

skih letalskih napadov večinoma nedotakniti Kitajci.

Tokio, 18. jul. s. Očiščevalna akcija proti ostankom kitajskih komunističnih tolp v vzhodnem Šijansiju je bila kronana s popolnim uspehom. Japonske čete so se med drugim polastile bogatih zalog živil in raznega gradiva. Sovražnik je utrpel hude izgube in je pustil v japonskih rokah mnogo ujetnikov.

20.000 Židov aretiranih v Parizu

Pariz, 18. julija s. Včeraj dopoldne je policija v Parizu polovila kakih 20.000 Židov, po večini inozemcev, ki bodo najprej začasno internirani v nekem koncentracijskem taborišču, nato pa prepolnjeni na Poljsko.

Nemci zavzeli Vorošilovgrad

Nezadržno prodiranje se nadaljuje — Železniška proga proti Stalin-gradu prekoračena — Pri operacijah sodeluje tudi italijanska armada
Nov velik uspeh nemških podmornic

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 18. jul. s. Vrhovno poveljstvo nemških oboroženih sil objavlja naslednje izredno poročilo:

Po hudih bojih, ki so trajali po ves dan, je nemška pehota v naskoku zasedla včeraj največje in najpomembnejše mesto industrijskega področja ob Doncu, Vorošilovgrad. Velik del mesta je v plamenih.

Iz Hitlerjevega glavnega stana, 17. jul. Nemško vrhovno poveljstvo objavlja naslednje vojno poročilo:

V južnem odseku vzhodne fronte zasledujejo brzi odseki sovražnika vzhodno od Donca v smeri proti spodnjemu Donu. Železniška proga proti Stalingradu je že prekoračena. Med prednjimi oddelki in zasledujočimi skupinami so razpršene in medsebojno pomane številne sovražne divizije, ki skušajo prodreti proti vzhodu, vsi poskusi pa so se izjalovili s krvavimi izgubami. Letalstvo uspešno podpira naše prodirajoče čete in ovira povsod reden umik sovražnika. Podnevi in ponoči napada sovražne kolone, prometna križišča, železnice in sovražne oskrbovalne zveze.

Pri velikih operacijah v južnem odseku sodelujejo v veliki meri tudi zavezniške čete. Od 29. junija dalje se bori na naši strani madžarska armada, od prvih dni julija dalje pa tudi italijanska armada, kateri pripada tudi italijanska ekspedicijska zbor, ki se bori na vzhodni fronti že od avgusta 1. 1941. Nadalje sodeluje tudi rumunska armada, ki se je odločila že v bojih pri Harkovu, prav tako pa sodeluje v borbi proti armadam Timošenka tudi hrvaški oddelek.

V presenetljivem prodoru je neki brzi oddelek zavzel sovjetsko letališče, pri čemer je bilo 50 letal zaplenjenih ali uničenih.

Pri letalskem napadu na luko Poti ob kavkaški obali je bila težka križarka zadeta z bombami velikega kalibra.

Proti mostišču pri Voronežu je izvršil sovražnik brezuspešen napad, ki se je končal z velikimi izgubami.

V srednjem odseku vzhodne fronte so lastni napadi doveli do krajšnjih uspehov.

Po očiščenju nepreglednega gozdnatega ozemlja južnozapadno od Rževa se je število tjehtnikov in plena, objavljeno v posebnem poročilu 13. julija, povečalo nad 40.000 ujetnikov in 230 tankov, 138 topov vseh vrst in 1.660 ostrojnec in možnarjev.

Na visokem severu je bila murmanska železnica na več krajih prekinjena.

V Egiptu je sovražnik ponovil napad s svojih postojank pri El Alameinu. Angleški tankovski oddelki so bili v protinapadu vrženi nazaj na svoje izhodišče.

V srednji Angliji je bil v nizkih poletih izvršen napad na večjo oboroževalno industrijo. Več velikih poslopj je bilo zažganih ali uničenih.

Nekaj angleških bombnikov je včeraj v zgodnjih večernih urah napadlo severozapadno nemško obalno ozemlje. Dve sovražni letali sta bili sestreljeni.

Kakor je bilo objavljeno že s posebnim poročilom, so nemške podmornice ob zapadni obali Afrike napadle močno zavarovan angleški konvoj in potopile šest ladij s skupno 39.500 tonami. Druge podmornice so potopile na Atlantiku, na Missisipiju in pred Panamskim prekopom 10 ladij s skupno 68.500 tonami ter na Severnem ledenem morju transportno ladjo s 7.000 tonami. S tem je izgubil sovražnik na raznih medsebojno oddaljenih bojiščih, na katerih operirajo nemške podmornice, 17 ladij s skupno 115.000 tonami svojega dragocenega ladijskega blaga.

jem in vzdolž obale Velike Britanije. Bombe velikega kalibra so bile odvrgne na mesto Leamington v Srednji Angliji, kjer so bile zadete tvornice za izdelavo raznih nadomestnih delov za letala. Velika škoda je bila povzročena tudi v oddelkih za montiranje. Britanska letala so izvršila polet nad Belgijo in Severno Francijo, vendar so jih nemški lovcii v nemško protiletalsko topništvo prisilili spreminiti smer poleta, še preden so izvršila napad.

Finski odsek

Helsinki, 18. jul. s. Pri Petrozoku ob jezeru Onega so finske obalne baterije zadele neko sovjetsko topničarko, ki se je nato potopila.

Na bojišču vzhodne Karelije je bil zavrnjen sovjetski oddelek, ki je izvršil napad na finske postojanke pri Rukajarviu, pri čemer je utrpel velike izgube zaradi akcije finskega topništva.

Na bojiščih pri Karelski ožini in ožini Aunus so bili zavrnjeni številni manjši sovjetski oddelki. Neka finska patrila je proklamirala globoko proti sovjetskim postojankam ter uničila pri tem dve trdnjavi in dve zaklonišči za čete.

Vojna na morju

Lizbona, 18. jul. s. Doznava se, da je angleški parnik »Abile Star«, ki je bil torpediran 5. julija v bližini Azovskega otočja, prihajal iz Buenos Airesa in bil namenjen v Anglijo ter je plul brez spremstva. Napaden je bil potem, ko je zapustil obvezno postajališče Freetown za vpe plovo proti severu in jugu na Atlantiku. Zadet je bil s tremi torpedi, od katerih je eden eksplodiral v skladišču streliva, med tem ko je že poprej prvi torped ustavil stroje.

Lizbona, 18. jul. s. Severnoameriško mornariško ministrstvo obvešča, da je neka sovražna podmornica potopila norveško trgovsko ladjo srednje tonaže kakih 300 milj od atlantske obale. To je četrta potopitev, ki je bila včeraj objavljena, in 395. od srede januarja tega leta dalje.

Tokio, 18. jul. s. Agencija Domej poroča, da je 1. t. m. izgubilo življenje približno 1000 avstralskih ujetnikov, civilistov in vojakov, ko je bil od neke ameriške podmornice torpediran nek japonski parnik.

Obnova španske mornarice

Madrid, 18. jul. s. Novi minonosce »Tritone«, ki je bil zgrajen v ladjedelnicah El Ferol, ki je bil v kratkem nastopil svojo službo v španski vojni mornarici. Danes bo napravil poskusno vožnjo trgovinski parnik »Castillo di Montiel«, ki izpodirja 8.500 ton. Parnik je bil med državljansko vojno potopljen pri Alicantu, nato dvignjen in popravljen ter znašajo stroški njegovega popravila štiri milijone pezet. Po podatkih državnega podtajištva za trgovinsko mornarico je trenutno v gradnji v španskih ladjedelnicah 174 trgovinskih ladij v skupni tonaži 193.160 ton, za katere bo izdanih 731 milijonov pezet.

Posebna šola za ladjedelstvo na Japonskem

Tokio, 18. jul. s. List »Niči-Niči« poroča, da se bodo aprila prihodnjega leta začeli tečajji višje japonske šole za pomorsko gradnjo. To je prva šola te vrste na Japonskem. Poslopje te šole, katerega zgraditev je ministrstvo za promet že odobilo, bo zgrajeno v Nagasakiju, ki je najpomembnejši japonski ladjedelniški kraj.

Zaskrbljenost v Londonu zaradi Indije

Zeneva, 18. julija s. Londonski dopisnik lista »Journal de Geneve« piše, da je stalšč Mahatma Gandhija povzročilo velik nemir v pristojnih krogih angleške prestolnice, ki se bojuje, da bi utegnili odločiti indije za nesodelovanje z britanskimi oblastmi imeti zelo resne posledice za ves strateški položaj zaveznikov na vzhodu.

Upor v Siriji

Vichy, 18. julija s. Francoski listi doznava o sirski seji, da so se tam razna p'čmenja uprla proti britanskim oblastem. Kmetje se branijo izročiti žito na ukaz. V več krajih so morale angleške oblasti pomnožiti svoje posade. V zadnjem času so se utihotapili v Sirijo mnogi Kurdi, ki so prišli iz Iraka in Irana. Proti petrolejskemu vodju v Mosuliu in onemu v Haifu so bila izvršena sabotažna dejanja. Upor se širi nad Palcino.

Maršal Mannstein na odhodu v Rumuniji

Bukarešta, 18. jul. s. Maršal von Mannstein se na povabilo maršala Antonescu mudi na dopustu v Predealu.

Ukinitev ameriških konzulatov na Finskem

Stockholm, 18. jul. s. Newyorški dopisnik lista »Dagens Nyheter« poroča, da je dala vlada Zedinjenih držav Severne Amerike zapreti vse svoje konzulate na Finskem od 1. avgusta dalje. Ta sklep je bil brzojavno sporočen finski vladi.

Zasledovalne operacije

Večje skupine sovražnih čet obkoljene — Udarni uspehi oklopnih oddelkov in letalstva

Berlin, 18. jul. s. Tudi včerajšnje informacije nemškega vrhovnega poveljstva z vzhodnega bojišča potrjujejo, da se zasledovalne operacije na južnem odseku bojišča naglo razvijajo in da se je nemškim četam v teku teh operacij spet posreželo odrezati in obkoliti večje skupine sovražnih čet.

Naglo in zmagovito prodiranje nemških in zavezniških čet potrjujejo tudi nešteti krajevni uspehi, doseženi z nepričakovanimi akcijami. Med njimi izpadom napadalnih oddelkov je bilo n. pr. zasedeno nek sovjetsko letališče s 15 nedotaknjenimi letali. Na nekem drugem odseku so se sovjetska oklopna vozila, ki so poskušala izvesti protinapad, usmerila proti nekemu kraju, o katerem so Rusi domnevali, da je še v sovjetskih rokah, a je bil med tem že zaseden po Nemcih. Podobno se je zgodilo nekemu boljševoškemu oddelku, ki se je odrezal od svoje glavne skušal upirati in se usmeril proti nekemu protitančkovskemu jarku, ki je nepozno spoznal, da je ta jarek že v nemških rokah.

Neki nemški oklopni polk je včeraj dosegel svojo 700. zmago proti sovjetskim tankom od začetka vojne do danes. V tej zadnji akciji je polk uničil 47 sovjetskih tankov in 46 topov. Oklopna divizija, kateri ta polk pripada, je na ta način od začetka vojne do danes uničila nad tisoč

sovjetskih tankov in zajela nad 100.000 ujetnikov.

Letalstvo je bilo tudi včeraj živahno na delu na vsem bojišču in je izvršilo silovita bombardiranja v sovražnem zaledju. Razen tega je neprestano podpiralo tudi operacije na kopnem ter obstrjevalo sovražne kolone na umiku. Na enem samem odseku bojišča je nemško letalstvo uničilo nad 200 sovjetskih letal vseh vrst.

Monakovo, 18. jul. s. List »Münchener Neuste Nachrichten« takole komentira operacije na vzhodnem bojišču:

Na ogromnem odseku, ki se razprostira v kolenu Dona proti vzhodu in proti Azovskemu morju, besni že nad 10 dni z nezmanjšano silovitostjo zasledovalna bitka, ki se je začela ob uspešnem nemškem predoru med Harkovom in Kurskom. Težišče bitke, o kateri ni mogoče iz razumljivih razlogov dati podrobnosti, se vedno bolj pomika proti jugovzhodu, tako da so se Timošenkovske divizije po uničenju Timošenkovske vojske na srednjem bojišču zelo oddaljile od svojih strateških oporišč in je njihova sposobnost znatno omejena. V tej najpomembnejši bitki v tej vojni, kakor jo je označil organ sovjetske vojske »Krasnaja zvezda«, je pobuda izključno v nemških rokah in ni je sile, ki bi jim jo mogla odvzeti.

Sovjetska protiofenziva se je izjalovila

Bitka severno od Orela se je končala s porazom

Berlin, 18. jul. s. Neki vojni dopisnik, ki opisuje bitko, ki je v teku severno od Orela, piše, da se je v sovjetska poletna ofenziva že zaustavila. Ta ofenziva, ugotavlja novinar, se je začela v noči na 5. t. m. ob veliki uporabi sovjetskih letalskih sil, ki so ves dan neprestano delovale in osredotočevale svoje napade po zgledu nemške taktike na zelo omejenem področju. V zori naslednjega dne se je nato začel širokopotezni napad motoriziranih oddelkov pehote. Sovjetski napadalni tanki so tu in tam prodrlj v nemške črte, vendar je bil njihov predor kmalu zadržan in nato strt z velikimi izgubami. General Suhov je v zadnjih treh dneh prvega tedna svoje ofenzive nadaljeval s svojimi napadi. Vendar ni mogel preprečiti, da ne bi tudi naša letalstva prešlo v ofenzivo, zadajajo sovražnik hude udarce na prometnih in oskrbovalnih zvezah ter na kolone vojaštva, namenjene na bojišče. S silovitimi protinapadi so nato nemške čete peške na pedjo osvojile izgubljeno ozemlje. Zmaga, ki jo je general Suhov hotel doseči že pozimi, se mu je izmuznila iz roke tudi poleti. Sedaj poskuša izrabiti še svoje poslednje adute, a tudi ta adute bo kmalu zgubil.

Moskva kliče na pomoč

Po mnenju sovjetske vlade lahko samo takojšnja ustvaritev druge fronte prepreči katastrofo

Rim, 18. jul. s. Kakor poroča dopisnik londonskega lista »Times« iz Kujbiševa, se je zastopnik sovjetske vlade zelo vznemirljivo izrazil o splošnem vojaškem položaju, ki je dejal: Nujno je potrebno, da zavezniški ustvarijo drugo bojišče na zapadu ter tako preprečijo Nemčiji in njenim zavezniškim, da zmagojo v tej odločilni bitki na vzhodnem bojišču. Ta pomoč Anglije in Zedinjenih držav pa mora priti čim prej, ako se neče dopustiti, da bi nedoma in nepopravljivo nastopila katastrofa.

Diplomatski urednik istega lista pa pripominja na drugi strani, da je Rusija že izgubila Belo Rusijo in Ukrajino. Ako bi se sedaj posreželo vojski von Bocka, da bi izvedel svoj načrt prodora do Volge, bi

bile strateške in gospodarske izgube Sovjetske zveze tolikšne, da bi si ne mogla več opomoči.

Zeneva, 18. jul. s. Doznava se, da je sovjetski veleposlanik v Londonu Majski ponovno interveniral v angleškem znanjem ministrstvu za zahtevo, da se takoj vzpostavi drugo bojišče v Evropi. Potrebna je nagla akcija, je dejal veleposlanik, kajti presenečenja na vzhodnem bojišču se šele začenejo.

Bombe na Anglijo

Berlin, 18. jul. s. Iz pristojnega vojaškega vira se doznava, da so nemška bojna letala tekom včerajšnjega dne izvršila polete oboroženega izvidništva nad mor-

Industrijska povezanost Italije in Nemčije

Na sestanku v Venezii so bili sprejeti sklepi, ki se nanašajo na tesno sodelovanje v marmorni, živilski, obutveni in kamni industrijski stroki

Benetke, 16. julija V duhu dejavnega sodelovanja med fašistično industrijsko konfederacijo in nemško industrijsko skupino ter na osnovi sklepov enajstega italijanske nemškega industrijskega sestanka v Rimu konec maja, so se sestale 14. in 15. julija v Venezii na sedežu fašistične industrijske zveze italijansko-nemške industrijske komisije kategorije marmora, kamna, škrlavca, živilskih industrij, avtarkične obutve in raznih drugih industrij.

Sestankom posameznih komisij, na katerih so razpravljali o vprašanih področjih industrijskega dopolnjevanja in sodelovanja v navedenih industrijskih kategorijah, so prisostvovali predstavniki fašistične konfederacije industrijcev, nemške industrijske skupine ter nacionalnih organizacij, ki imajo v svojem delokrugu razpravljanje o naštetih kategorijah ter industrijskih strokah.

Rezultati teh sestankov predstavljajo novo manifestacijo iskrenega sporazuma, ki veže vse tesne italijanske nemške industrijske proizvajalce pod vodstvom dveh velikih osrednjih organizacij. Uspehe temeljitih strokovnih obravnav sta predložili industrijski delegaciji predsedniku fašistične konfederacije industrijcev grofu Volpiju di Misurata, ki je sprejel obe delegaciji na sedež fašistične zveze industrijcev v Benetkah.

Ob sprejemu obeh industrijskih delegacij, ki sta oba dneva strokovnjaki obravnav

sodelovali v duhu skladnega dopolnjevanja ter iskrenega sporazumevanja, je izrekel predsednik Volpi nemškim industrijskim predstavnikom prisrčen pozdrav italijanske industrije ter mesta Benetke. Obenem je izrazil svoje zadovoljstvo, da je bilo na sestanku izvršeno tako koristno delo, ki bo imelo blagodejne posledice na področju obsežnega sodelovanja ter izpolnjevanja v prevažnih industrijskih strokah živilstva, obutve, kamna, marmora, škrlavca ter drugih področij. Lep, plodonosen zaključek industrijske strokovne sestanke, ki je najboljši jamstvo za nadaljnje nove industrijske uspehe Italije in Nemčije.

Grofu Volpiju je zatem odgovoril v imenu nemške industrijske delegacije dr. von Campe, šef zunanje trgovinskega oddelka nemške industrijske skupine. Izrazil je grofu Volpiju zahvalo za prisrčen pozdrav in besede, pohvalil tvorno delo dveh dnevnega strokovnega razpravljanja, opozarjal na še lepše uspehe v bodočnosti ter izrekel sklepno misel v zmagi italijanske ter nemške industrije na torišču avtarkičnih proizvodnih prizadevanj.

Venezijanski sestanek dopolnjuje z druge strani dogovor o sodelovanju osnega inženjstva, ki je bil sklenjen v Berlinu in te dni v Milanu in o katerem smo te dni že poročali. V obeh primerih gre za smotno utvarjanje temeljev vedno tesnejšega industrijskega produkcijskega dela, vedno bolj izpolnjujoč se industrijske tvornosti.

V dobi solate na živilskem trgu

Zadnje čase je postala glavna solata izredno priljubljena. Poskusimo s kumarami in paradižnikom!

Ljubljana, 18. julija Ze zadnjič smo omenili, da so naše gospodinjice najbrž odkrile posebne hranilne snovi v solati, kajti nikdar je niso se kupovale s takšnim navdušenjem. Zdaj je sicer doba solate, toda kumare in paradižnikove, če se oziramo na količino pridelkov, ki so naprodaj. Prva doba glavne solate je maja in junija, julija je pa te naše specialitete že precej manj. Toda ob tem času nismo solate nikdar pogrešali, saj so jo nadomestili paradižniki, kumare in stročji fižol. Ali zdaj morda ni kumar in paradižnikov? Toliko jih je dan za dnem, da bi lahko jedli trikrat na dan kumarno ali paradižnikovo salato, če ne brez nje gre.

Ozirnito se nekoliko po trgu! Mislimo smo, da so danes gospodinjice prihiteli na trg predvsem zaradi drugih dobrot in ne le zaradi solate, saj je ob sobotah vselej živahnější promet, ko morajo skrbne služabnice naših žolodcev misliti tudi na nedeljske jedilnike. Toda glavna solata je postala moda in kdo se more boriti proti modi, če so na njeni strani ženske? Zato se ne smete čuditi, če vidite zdaj napadalec oddelke gospodinjic pri Trnovčankah, ki prodajajo salato. Trnovčanke se ravna po zahtevah gospodinjic ter zalagajo tisto salato, kolikor je pač zdaj še mogoče. Znao sicer delati razne zelenjadarske čudeže, nikakor pa ne morejo pričarati v nekaj dneh z blagoslovljene trnovske zemlje glavne solate. Kljub temu se jim je nekako posrečilo še zbrati nekaj takega zelenega blaga. Mnoge nalagajo svoje znamenite »ciže« z njim tako, da je še vedno poudarek — na solati. Ali naj dovažajo še kaj drugega, če gospodinjice po drugih pridelkih niti povprašujejo? Lani je bila moda kumar, tako da jih ni bilo nikdar dovolj, letos so pa prišle iz mode, kdo ve zakaj. Domači kumar zdaj ni niti mnogo več na prodaj kakor lani osorej, čeprav je letos boljše letina, vendar jih prodajalke ne morejo tako lahko razprodati. Redki so tudi še domači paradižniki, zato je pa tem več uvoženih; nakupljeni so res v pravih grmadah in dobite jih po 3.80 L kg. Ali zelena solata izda več? Morda si jo meščani mažejo na kruh? Tako je pač, da vlečejo zgledi tudi na trgu. Čim so kupovalke zvedele, da je naprodaj zadnja letna solata, se jim je zdela dolžnost, da jo začno kupovati predvsem ali pa celo samo. Zeljnatih glav ne kupujejo, ne ohrovtov, ne čebule, korenja, pese... Tega blaga je pač na izbiro, kdo bi ga kupoval? Blago postane cenjeno, ko ga je malo. Sicer pa, kakor reče, glavne solate zdaj nikakor ni tako malo naprodaj, zato je še tem bolj nerazumljiva bitka za njo.

Zakaj bi gospodinjice ne poskusile s kumarno ali paradižnikovo salato? Paradižnikov in kumar ni treba niti bolj beliti. Znani so celo recepti za dobre specialitete iz paradižnikov brez zabele. Toda, skriv-

nosti, kako nastane moda ter kaj povzroči, še nismo odkrili, zato ne smemo upati, da bo samo priporočanje paradižnikov in kumar imelo kaj uspeha.

Med drugimi zanimivimi pojavi na živilskem trgu ne smemo tudi prezreti, da zdaj, odkar je več sadja, tudi ni takšnega povpraševanja po njem. Človek bi mislil, da bodo lepe breskve prav skopnele pred očmi gospodinjic. Prav tako bi se lahko bali za sladke, sočne hruške. Toda zdaj hodijo mnoge gospodinjice mimo sadja kakor slepe, čeprav so prejšnje čase, ko je bilo dražje in ga je bilo mnogo manj, stalno povpraševale po njem. V resnici so se danes zanimale precej za marelice, a najbrž le zaradi tega, ker je bilo marelic najmanj med drugim sadjem. Najbolj sladke so se jim pa seveda zdele borovnice, ker so tudi zadnje v tej sezoni.

Vidimo torej, da gospodinjice kupujejo enotno blago ter da bi jim bilo lahko ustrežilo, samo, če bi bilo mogoče uganiti vnaprej, katero blago bo postalo moda.

Iz pokrajine Trieste

— Zvezni tajnik dr. Piva je odpotoval iz Trieste v Monfalcone, kjer se je delj časa pomudil v obratu »Solvay«. Zanimal se je za podrobnosti proizvodnje ter socialne akcije v okviru obrata, kjer je nameščenih okoli 100 uradnikov in 500 delavcev, nadalje za doberdobske kampanole, kjer se lomi kamenje, iz katerega se potem pridobiva soda. Dr. Piva si je ogledal tudi obratni ambulatorij ter živilsko trgovino za delavce in njihove družine, nato vojne vitove, dečje ustanove. Prisostvoval je tudi zabavnim igri, ki so jo podajali šolski otroci po končanem obisku v »Solvayu« se je odpoeljal v Dobendo del Lago, kjer je prisostvoval otvoritvi nove Dopolavorove podružnice.

— Alda Noni zopet v Triestu. Te dni se je vrnila v Trieste na počitnice najmlajša triestinska umetnica Alda Noni, ki je lani 25. avgusta odpotovala na Dunaj, kjer je sklenila petletno pogodbo z ravateljstvom dunajske državne opere. Pogodba ji dovoljuje, da lahko med tem sodeluje v gostovanjih v Salzburgu, Berlinu, Budimpešti, na milanski Scali, na kr. operi v Rimu ter na florentinskem glasbenem maju. Svoj sopran je odlično uveljavila v operah »Seviljski brivci«, »Rigoletto«, »Don Pasquale«, »Boheme«, »Turandot« itd. Triestinka Alda Noni je bila deležna tudi od strani dunajske kritike sijajnega priznanja. Neki kritik jo je označil kot pravo naslednico Selme Kurz. Tržaški tisk posveča slavni Triestinki obširne članke, ki v njih slavi umetniške uspehe znamenite rojakinje. Želi ji v ljubljenu Triestu čim prijetnejše počitnice, potem pa spet novih uspehov na odru dunajske državne opere.

častihlepen. Vse mesto govori o tem. Idono, mislim, da mi pošlje bogovi demona. Potem pa pride tvoj oče in pote — da, in potem postaneš moja žena. Ravnaj se samo po mojem načrtu, Idono, po načrtu, ki ti ga zdaj razložim.

Se istega večera se je izpremenil Hemyo v obseden bitje, ki ga je igral tako dobro, kakor da se je res nasedel v njem demon.

Strici in tete so se prepirali med seboj, kaj bi bilo treba storiti glede na to nepričakovano nečakovo izpremembo. Večina je hotela najprej poizkusiti z domačimi sredstvi, končno je pa obveljal nasvet enega, ki je dejal:

— Hemya je obsedel demon. Tu lahko pomaga samo Hozen.

Odšli so po zaklinjavca. Hozen je prišel s kladivcem in zvončki. Zaigral je na nje, da bi izgnal demona iz obsedenca. Toda demon se ni dal pregnati. Obsedenčevi svojci so stali v krogu in molili. Na obrazu se je marsikateremu poznalo, da že dvomi o Hozenovi moči. Hozena so bile že utrudile mnoge molitve in kretne zaklinjanja. Prijel se je za glavo, se popraskal za ušesi, zazdehal in se zleknil na slamnjako.

— Ne morem več! — je zastokal.

Še nikoli se mu ni bilo pripetilo kaj podobnega. Njegova slava je bila v nevarnosti. Tedaj se je za spomnil, da mu je dejala hči pred odhodom z doma:

Zadnji opomin

(Članek triestinskega lista »Il Piccolo« z dne 17. julija 1942.)

V Ljubljani je bil Slovencem objavljen proglas s podpisom Visokega komisarja ter Komandanta Armadnega zbora, ki ga moramo smatrati za mejnik v življenju Ljubljanske pokrajine. Uradni dokument najprej v izveščku omenja vse, kar je bilo slovesno sklenjeno in lojalno storjeno, da se zagotovi Slovencem spoštovanje njihovega jezika, njihove kulture, njihove vere — ki je naša vera — in njihovih koristi. Nato določa nekatere precizne ukrepe izredne strogosti, s pomočjo katerih italijanske oblasti obljubljajo, da bodo enkrat za vselej iztrebile strupeno zalego komunističnega razbojništva in cvetočega zločinstva.

Ura dejanja je že odšla. Kdor ima mirno vest, naj stopi iz pasivnosti ter se približa italijanskim oblastem in njihovim organom s kretino odkritosrčnega tovarništva. Svo v trenutku, ko ne smemo izgubljati časa. Naj si nihče ne domišlja, da se bo lahko poceni izvil in se rešil pod plašč dvoletnosti. Roma ni prišla v Ljubljano le iz časne pustolovstva, marveč zato, da ostane s svojimi zakoni, s svojimi običaji, s svojim kulturnim poslanstvom in s svojim zmagovalnim orožjem.

Zločinci, morilci, uporniki, atentatorji — skratka vsi tisti izvržki, ki žive po gozdovih in duplinah ter sledijo ideologiji, ki je brez zrna dobrega ter brez vsakega upanja oziroma še huje, ki zaradi denarja služijo sovražnikom boreč se Italije, bodo neoprosno zbrojeni z ognjem in mečem. To je edino sredstvo, ki so si ga zaslužili.

— Riva Traiana v razgibanem življenju. Tam vzdolž Rive Traiane v Triestu je še vedno zelo živahno. Mamice pripeljejo vsak dan na stotine in stotine otrok, da se zabavajo in razvedrijo na konjčkih, gonolah, letalih in motokikih slikovitega zabavnega parka. Sredi godbe in opozoril skrbnih mamic odmevajo vzklili radosti in veselja, ki ga ima deca z vsem, kar obuduje ob Rivi Traiani.

— Neagodi. 39-letni Teodor Pieri iz Brindisija je padel na parniku in si je ranil levi komolec; 53-letna gospodinja Ana Znoh iz Isole si je pri nesrečnem padcu zlomila desno nogo v gležnju. Oba ponesrečenca se zdravita v bolnici Kraljice Helene v Triestu.

— Nag po pomolu. V Fiumi je bil aretiran že predkaznovani Anton Staffetta, star 46 let, iz Pole, ker se je popolnoma nag sprehal po pomolu S. Marco.

— Demografsko gibanje. Dne 15. julija je bilo v Triestu šest rojstev, trije smrtni primeri in devet porok.

— Slikar Mario Launes razstavlja. Predvčerajšnjim je bila otvorjena v znani Michelazzijev razstavnici galeriji v ulici S. Nicolo razstava triestinskega slikarja Marija Launes, ki si je priporil priznanje že ob priliki svojih razstav po drugih italijanskih mestih. Ljubitelji slikarstva zatrjujejo, da je Lannesova razstava ena najzanimivejših v kulturni sezoni 1941/42.

— Koncerti na trgu Rosario. Odslej bo sobotah redni godbeni koncert na trgu Rosario. Drevi od 19.30 do 20.30 izvajajo koncertni program godba »L. Razza«.

— Porodili so se v Triestu tehnični uradnik Josp Sbis in gospodinja Nives Polo, uradnik Jurij Celeste in zasebnica Ida Pecoraro, industrijec Angel Roma in gospodinja Gina Binci, slikar Bruno Gerlica in zasebnica Ana Angelini, trg. nameščenec Andrej Zorica in uradnica Pija Auaranta-Localati, peljedec Ivan Simone in gospodinja Veneranda Laudavaz, mehanik Mario Rustia in gospodinja Marija Scalamera, delavec Anton Ravbar in zasebnica Marija Kobal.

S Spodnje štajerske

— Nov grob. V Mariboru je umrla vdova po gozdarskem svetniku Marija Werner. K. Knobloch, stara 93 let.

— Vsele ure v mariborski vojni bolnici. Štajersko glasbeno solstvo prireja po vojni bolnicah ranjenim in bolnim vojakom ure veselja in razvedrila. Gofenci in gojenke Glasbene šole in učiteljica so pa odpotovali včeraj k edincem nemške vojne mornarice v Belgijo. Dansko in Nizozemsko, kjer ostanejo do 16. avgusta. Za svoje potovanje so pripravili obširen in zanimiv program, s katerim so nastopili v ponedeljek dopoldne v mariborski rezervni vojni bolnici. Tam so ranjene in bolne vojske nekaj ur razveseljevali z godbo in petjem.

— Prvi tečaj štajerskega Heimabunda v Vurbergu. V sredo so se zbrali v Vurbergu udeleženci prvega izobraževalnega tečaja štajerskega Heimabunda. Tečaj bo trajal 10 dni. Skozi take tečaje bo šlo na Spod. Štajerskem 7.000 članov Heimabunda.

— Zaključek mariborske gledališke sezone. V sredo je mariborsko gledališče zaključilo svojo letošnjo sezono. Nova sezona se prične s 1. septembrom in bo trajala do 1. maja prihodnjega leta. Letošnja sezona so zaključili v Mariboru z »Madžarsko

— Vzemni me s seboj! V sanjah so se mi prikazali bogovi in mi povedali, da ti preti nevarnost.

In Hozen je poslal po svojo hčerko. Idono je prišla. Sklonila se je nad Hemyo in potresla pri tem zvončke, kakor sta bila dogovorjena. Tedaj je Hemyo odprl oči. Z mirnim glasom je dejal:

— Kaj mi pa je? Sanjalo se mi je nekaj strašnega! Zdej, ko se prebujam, se mi zdi, da še vedno sanjam, toda lepo »kakor še nikoli v življenju.

Ko je Hozen to opazil, je takoj pozabil na svojo utrujenost. Skočil je s slamnjace in vzkliknil:

— Ozdravljen. Hemyo je ozdravljen! Pojdiva domov, Idono!

Komaj sta oče in hči odšla, je začel Hemyo zopet igrati obsedenca. Oditelji so za zaklinjavcem.

Gospod, hudobni duh se je povrnil vanj. To se je ponovilo večkrat. Vedno, če je bila Idono v Hemyevi bližini, je demon izginil. Komaj je pa Idono odšla, se je hudobni duh zopet naselil v njem. In tako se je končno zgodilo, da je Hozen, da bi ne izgubil svojega slovesa kot zaklinjavca, privedel v poroko svoje hčere s Hemyem. In tudi Hemyevi sorodniki so morali biti zadovoljni s tem.

Morda izvira od tod tudi stari pregovor, da lepa ženska laže ukroti demona kakor najmodrejši zaklinjavca.

porokoc. Naval k tej vprizoritvi je bil tako velik, da bi moralo biti gledališče trikrat večje, da bi bilo v njem prostora za vse, ki so hoteli videti tudi zadnjo letošnjo predstavo.

— Slezijski gostje na Spod. Štajerskem. Včeraj je prišel iz Graza v Maribor ljudski gledališki oder iz Slezijske, ki je že lani nastopal na Spod. Štajerskem in ki ga vodi Uiner. Slezijsko ljudsko gledališče ostane na Spod. Štajerskem tri dni. Pozneje bo gostovalo tudi pri izseljencih iz Kočevja in Besarabije.

— Ranjeni vojaki kot gostje. V nedeljo je prišlo na povabilo štajerskega Heimabunda s posebnim avtobusom v Slovensko Bistrico 20 ranjenih vojakov. Po kratkem bivanju v Slovenski Bistrici so se odpeljali v Šmartno na Pohorju, kjer so si ogledali naprave mladinske športne šole. Tam so jih postregli z dobro zakusko. Opol-

Najvišje cene na ljubljanskem živilskem trgu veljavne od ponedeljka 20. t. m. zjutraj do objave novega cenika

Ljubljana, 18. julija Po dogovoru z zastopniki in zastopniki konsumentov, pridelovalcev in prodajalcev je mestni tržni urad Visokemu Komisarjatu mestni predložil najvišje cene za tržno blago v Ljubljani ter jih je ta odobrila.

Z odlokom VIII-2 št. 2090-1 Vis. Komisarjata za Ljubljansko pokrajino veljajo za Ljubljano določene najvišje cene od ponedeljka 20. julija 1942-XX zjutraj dalje, dokler ne izide nov cenik.

Najvišje cene ki je po njih dovoljeno v Ljubljani prodajati v ceniku navedeno blago in ga plačevati, so naslednje:

Kislo zelje na drobno 3 L; kmečko kislo zelje 2.50 L; kislja repa 2 L; nova repa 1 L; zeljnatu glave 3 L; ohrovt 3 L; karfiola brez listov 5 L; buče 1 L; bučke 3.10 L; kumare 4 L; kumarice za vlaganje, večje ki jih gre na kilogram 30 komadov, 8 L; majhne pa, ki jih gre na kilogram 121 komadov, 12 L; stročji fižol 4.80 L; grah 4.50 L; kolerabice 3 L; rdeča pesa 3 L; rdeči korenček brez zelenja 3 L; črna redkev 1.50 L; redkvice 3 L; osnaženi hren 4 L; šopek zelenjave za juho 0.25 L; peteršilj 4 L; por 3 L; zelena 4 L; čebula 2.50 L; šalota 4 L; česen 5 L; glavna solata 3 L; radič 3 L; špinaca 4 L; zelena paprika 12 L; rabarbara 4 L; novi krompir 2.25 L; češnje 5 L; breskve 6 L; liter

borovnic 4 L; liter suhih bezgovihi jagod 8 L; kilogram suhega šipka 8 L; kilogram suhega lipovega cvetja 20 L; liter hlišč 3 L; jajca 1.75 L komad.

Kjer ni posebej naveden liter, veljajo cene za kilogram. Opozarjamo pa, da vse te cene veljajo samo za blago, pridelano v Ljubljanski pokrajini, ker je za iz drugih pokrajin uvoženo blago v veljavi cenik za zelenjavo in salje št. 17 na zelenem papirju. Posebej pa opozarjamo prodajalke in prodajalce, da mora biti po teh cenah naprodaj vse blago zdravo, otrebljeno in v takem stanju, kakor je opisano v ceniku. Vsa povrtnina mora biti snažna in oprana, vendar pa ne več mokra, pač pa sveža.

Vse te najvišje dopustne cene in tudi vse nižje cene morajo biti vidno označene pri vsem v ceniku navedenemu blagu ne samo na Vodnikovem in Pogačarjevem, temveč tudi na živilskih trgih v Mostah, na Viču, na Sv. Jakobu trgu in v šiški, enako pa sploh pri vseh prodajalcih in prodajalcih po vsej mestni občini Ljubljani.

Kako težko kaznivno je izkoristanje prebivalstva v sebične namene, je zlasti po zadnjih obsoilih in pogostih kaznih znano vseh javnosti, zato pa pač nikogar ni treba več opozarjati, da je kopicenje in skirvanje blaga ter prodajanje po višjih cenah zelo nevarna stvar.

— Okrožni vodja pri ranjenih. V bolnici na Golniku je posetil oni dan ranjence okrožni vodja Krada, ki ga je spremljal vodja okrožnega urada Kmetič. Okrožni vodja je vsakega ranjenca vprašal kako se počuti in vse je obdaroval. Tudi v Kranju je posetil in obdaroval ranjene vojake.

Beležnica

KOLENDAR

DANES: Sobota, 18. julija: Friderik, Kamil

JUTRI: Nedelja, 19. julija: Vincencij Pavelski

DANASJE PRIREDITVE

KINO MATICA: Trgovce s sužnjami

KINO SLOGA: Turbine — Vihar

KINO UNION: Siromaštvo in plemstvo

RAZSTAVA UMETNIN RAKJA SLAPER-NIKA IN NIKOLAJA PIRNATA v obeh razstavnih dvoranah galerije Obesnel na Gosposvetki cesti

PRIREDITVE V NEDELJO

KINEMATOGRAFI NESPREMENJENO

RAZSTAVA UMETNIN RAKJA SLAPER-NIKA IN NIKOLAJA PIRNATA v galeriji Obesnel na Gosposvetki cesti

DEZURNE LEKARNE

DANES IN JUTRI: Dr. Piccoli, Tyrševa

cesta 6, Hočevar, Celovška cesta 62 in Garts, Moste — Zaloška cesta 47

NEDELJSKO DEZUR. ZDRAV. SLUŽBO bo opravljal od sobote od 20. do ponedeljka do 8. zjutraj mestni višji zdravnik dr. Franc Ciber, Stefanova ulica 7, telefon 36-41.

Radio Ljubljana

NEDELJA, 19. JULIJA-XX°

7.45 Poročila v slovensčini, 8. Napoved časa — poročila v italijansčini, 8.15 Orgelski koncert — igra Ulisse Matthay, 11. Peta maša iz bazilike sv. Pavla v Rimu, 12. Razlaga evanĝelija v italijansčini (P. Eusebio Zappaterreni), 12.15 Razlaga evanĝelija v slovensčini (O. Krisostom Sekovanič), 12.35 Koncert violinista Jana Slajsa, pri klavirju Janko Ravnik, 13. Napoved časa — poročila v italijansčini, 13.15 Poročilo Vrhovnega Poveljstva Oboroženih Sil v slovensčini, 13.20 Operno glasbo izvajajo mladi umetniki, vodi dirigent Ugo Tansini, 13.50 Vojaske pesmi, 14. Poročila v italijansčini, 14.15 Koncert radijskega orkestra in komornega zbora, vodi dirigent D. M. Šijanec — Slovenska glasba, 14.45 Poročila v slovensčini, 17.15 Kampus Rafael: Gospodarska reja kunccev — kmetijsko predavanje v slovensčini, 17.35 Koncert Tria Emona, 19.45 Pisana glasba, 20. Napoved časa — poročila v italijansčini, 20.20 Komentar dnevnih dogodkov v slovensčini, 20.40 Romunska glasba pod vodstvom Enrika Campanjole Brunettija, 21.15 Koncert violinista Enrika Campajole, 21.50 Zanimivosti v slovensčini, 22. Operetna glasba, 22.45 Poročila v italijansčini.

PONEDELJEK, 20. JULIJA 1942-XX°

7.30 Poročila v slovensčini, 7.45 Pisana glasba, 8. Napoved časa — poročila v italijansčini, 8.20 Koncert »kvarteta« Fantje na vasi, 12.45 Harmonika solo igra Vlado Golob, 13. Napoved časa — poročila v italijansčini, 13.15 Poročilo Vrhovnega Poveljstva Oboroženih Sil v slovensčini, 13.20 Filmska glasba — orkester Cetra, vodi dirigent Barzizza, 14. Poročila v italijansčini, 14.15 Koncert radijskega orkestra, vodi dirigent D. M. Šijanec — Lahka glasba, 14.45 Poročila v slovensčini, 17.15 Orkester vodi Bojan Adamič, 19.30 Poročila v slovensčini, 19.45 Simfonična glasba, 20. Napoved časa — poročila v italijansčini, 20.20 Komentar dnevnih dogodkov v slovensčini, 20.45 Operetna glasba, 21.25 Predavanje v slovensčini, 21.35 Koncert violončelista Camilla Oblacha, 22.10 Priljubljene pesmi, vodi dirigent Zeme, 22.45 Poročila v italijansčini.

Iskirajte v »Sl. Narodu«!

Demon

V bližini šendši, na vzhodu Japonske, je živel v davnih časih mladenič po imenu Hemyo. Nekoga dne se je izprehajal zopet po morski obali, kjer je bil že večkrat srečal zelo lepo deklico, ki je vedno vračala njegove hrepenče poglede s sladkim smehljajem. Tudi tistega dne je srečal dekleta. Hemya, ki je zrl očno na morje, je obšlo nekaj kakor sreča. Obstal je. In tedaj je dekle vprašalo:

— Kaj ti je, mladenič? Kadarkoli te vidim, izpreminjaš barvo. Tudi zdaj imaš zopet drugačne oči, ki se leskečejo naenkrat kakor rože v jutranji rosi.

— Zelo nesrečen sem, — je odgovoril mladenič. — Moja roditelja sta umrla. Pač pa še žive moji strici in tete in ti me hočejo vzgajati po svoji glavi. Če bi hotel ubogati ene, bi si nakopal sovraštvo drugih. Tako hodim večkrat po morski obali in prosim bogove, naj me rešijo mnogih in mi naklonijo srečo z enim bitjem. In bogovi so mi poslali tebe, tebe so mi pokazali kot bitje, ki bi me moglo v življenju osrečiti. Kdo si, o lepota?

— To zveni kakor priznanje ljubezni! — je odgovorilo dekle. — Idono sem, zaklinjavčeva hči. Moj oče bi najbrž ne dovolil, da bi postala tvoja žena.

— Torej je tvoj oče slavni Hozen? ... O, Idono, načrt že imam! Tvoj oče je zelo

Oljarice v Srbiji in Hrvatski

iz poročila „Uljarice“ za poslovno leto 1941

„Uljarice“ d. d. za pridelovanje oljane in razpečanje kmetijskih pridelkov s sedežem v Beogradu, je objavila te dni svoje poročilo o lanskem poslovnem letu. Ob razpadu bivše Jugoslavije lani v aprilu je nastala 14 dnevna prekinitev njenega poslovanja. Razpad je pa postavil podjetje pred nove in težke naloge. Do 6. aprila 1941. je podjetje normalno nadaljevalo svoje delo v smislu sklenjenih pogodb. Navotvorjenih je bilo 376.374 kg pšeninih otrobov, 4.538.466 kg tropin, 189.110 kg fižola in 6.574.845 kg koruze. V oddelku za pridelovanje oljaric so bile sklenjene pogodbe o 20.395 katarskih orolov soje, 1.100 kat. orolov ricinusa in 860 kat. orolov lanu. Po vojni so zahtevale izpremembe na ozemlju bivše Jugoslavije trgovsko pravni vpis podružnice Ruma (Hrvatska), poleg tega je bila vpisana podružnica Pančevo (Banat) v ondotni trgovinski register.

Soja, pridelana na ozemlju Hrvatske v smislu tozadevne pogodbe, je bila po dohodbah nemško-hrvatske trgovinske pogodbe izvožena v Nemčijo. Lan odnosno predivo je bilo pridelano v Rumi, vsa letina lanu, izvožena v Nemčijo, tkivo pa pripravljeno za izvoz. Ker Privilegirana d. d. za pridelovanje kmetijskih proizvodov v bivši Jugoslaviji kot edini izvoznik žita ni več poslovala, je prevzela Uljarice vse posle okrog izvoza žita kot svojo novo nalogo. Posebno velike zahteve nalaga organizaciji izvoz solnčnega semena. Zadovoljivi posli so bili sklenjeni z zdravilnimi želišč.

Po bilanci z dne 31. decembra 1941. so se zaradi povečanja delokroga zvišale naložbe. Bilanca je pa nastopila skrajšanje, ker so bile dane naprave na razpolago novo ustanovljeni podružnici v Rumi, ki znaša njih postavka v obračunu podružnice 10.4 milijone din. Bančno in blagajniško dobroimetje je znašalo 10.16 milijonov din. Postavka dolžnikov se je v skladu z razširjenim področjem povečala od 509.911 na 42.800.000 din. Zaradi ostre zime je bilo ob zaključku bilance v skladiščih mnogo blaga, čigar vrednost je izkazana v bilanci z 53.51 milijonov din. V pridelovanju ricinusa je bilo investiranih 586.601 din. Med aktivnimi postavkami je neizpremenjena delniška glavnica din 10.000.000 din. Bančni dolgovi so se zvi-

šali zaradi razširjenega delokroga od 29.70 na 68.054 milijonov d.n. Pri skupni vsoti 10.28 milijonov din je izkazan po odpisih 401.582 din in prenosu 142.994 din čisti dobiček v znesku 2.984.054 din. Od tega se preodkazuje rezervnemu fondu 156.350 din, 2.000.000 se pa rezervirata za javne datjave.

Iz popravnega poročila „Uljarice“ je razvidno, da je bilo prenešenih po ustanovitvi Hrvatske na podružnico v Rumi 10.036.41 din na Hrvatsko ozemlju nahajajočega se premoženja. Od tega odpada 1.000.000 kun na obratni kapital. Podružnica v Rumi se je pečala z izvozom hrvatske soje in predelavo lanu. Pri delu soje zaradi posebnih vojnih razmer ni bil zadovoljiv. Blago je bilo spravljeno v skladišča, kjer je bilo pred prevozom deloma posušeno, potem pa naloženo na vlačilce in v vagone. Od letne 1942. so bile zadostne količine pridržane. Kakor pri prevzemu soje so bile težkoče tudi pri prevzemu lanu in sicer z nakladanjem.

Pri kosmatem dobičku 1.400.000 kun ostane po odpisih 287.868 kun čisti dobiček v znesku 23.489 kun, ki se prenese na nov račun. Tudi v prvem polletju tekočega leta je delala „Uljarica“ z vso vemo na to, da bi se povečal pridelek oljari v Srbiji, Banatu in na Hrvatskem. V ta namen je bila v januarju ustanovljena nova delniška družba „Uljorod“ v Beogradu, v februarju „Uljiopod“ v Rumi in v marcu „Oleum Banater Oleasaten“ v Pančevu. „Uljiopod“ si je postavil za nalogo v sodelovanju z glavno Zvezo srbskih kmetijskih zadrug povečati površino s sojo zasejanega polja od 6000 na 12.000 kat. orolov, solnčaric pa od 300 na 60.000 kat. orolov. Soja prideluje v glavnem v Marčevu ob izlizu Drine v Savo. Tu so jo pridelovali že prej.

„Uljiopod“ v Rumi ima letos s sojo zasejanih 20.000 kat. orolov. „Oleum“ v Pančevu je letos z izdatno pomočjo nemške narodnostne skupine zasejal obširna polja s solnčnicami, obsegajoča najmanj 100.000 kat. orolov. Uspešno je deloval tudi oddelek za sadje. V kampanji 1941-42. je povečal proizvodnjo meze po vrednosti na 4.300.000 din poleg svežega sadja orehov in marmelade. Zdal pripravljajo vse potrebno za predelavo letošnjega sadja v mezo.

LJUBLJANSKI
KINEMATOGRAFI

Predstave ob delavnikih ob 18. in 18.15, ob nedeljah in praznikih ob 10.30, 14.30, 16.30 in 18.30

KINO MATICA — TELEFON 22-41

zredno zanimiv film globoke in pretrajljive vsebine

Trgovci s sužnjami

Annette Bach — Enzo Fiermonte

KINO UNION — TELEFON 22-21

Silajna ženitvena komedija

Siromaštvo in plemstvo

V glavnih vlogah:
Vincenzo Scarpetta, Elli Parvo,
Maria Donati, Dina Sassoli

KINO SLOGA — TELEFON 27-30

Pretrajljiva ljubzenska drama

Turbine — Vihar

V glavnih vlogah:
Pavla Barbara in Friderik Benfer

— **Odločilni znanstveniki na kongresu umetnostnih kritikov.** V četrtak je bila v Benetkah slovesna otvoritev kongresa kritikov antične umetnosti. Povabilo so se odzvali številni umetnostni kritiki iz Italije, Nemčije, Španije, Madžarske in drugih evropskih držav. Med drugim so prispevali na kongres direktor muzeja Prado v Madridu s svojim namestnikom ter glavna ravnatelja bavarske in draždanske galerije.

— **Španski paviljon na XXIII. Biennali** v Benetkah je bil svečano odprt 16. t. m. v navzočnosti odličnih predstavnikov. Zaradi tehničnih vzrokov ni bil španski oddelek odprt istodnevno s ostalimi oddelki beneške umetnostne Biennale.

— **Senator Donzelli povzdignjen v grofovski stan.** Senator Benjamin Donzelli je bil v znak priznanja za številne velike zasluge povzdignjen v grofovski stan. Imenoval se bo grof Montevicchia.

— **Izbrebane milijonske in polmilijonske nagrade.** V Rimu so bile izbrebane naslednje številke za milijonske ter polmilijonske nagrade zakladnih bonov: Serija 20: nagrada milijon lir za št. 1.890.773, pol milijona lir za št. 1.266.232. Serija 21: milijon lir za št. 1.290.062, pol milijona lir za št. 1.512.082. Serija 22: milijon lir za št. 578.314, pol milijona lir za št. 200.167. Serija 23: milijon lir za št. 289.992, pol milijona lir za št. 616.864. Serija 24: milijon lir za št. 181.311, pol milijona lir za št. 49.466. Serija 25: milijon lir za št. 448.226, pol milijona lir za št. 775.204. Serija 26: milijon lir za št. 750.886, pol milijona lir za št. 1.678.524. Serija 27: milijon lir za št. 1.609.946, pol milijona lir za št. 38.527.

— **Vojni ranjenci pri papežu.** Pri generalni avdienci je sprejel papež Pij XII. tudi skupino vojnih ranjencev iz bolnice Princ Plemontski ter iz zdravstvenega zavoda Plemontska knežjina. Razen tega je bilo sprejetih v avdienco 500 parov mlado poročenec ter več zastopnikov katoliških društev.

— **Rimske ulice dobijo nova imena.** Nizki Rinski guverner je v spraznjeni s toponomastično posvetovalno komisijo odredil, da se v toponomastiki rimskega Lida uvedejo ulična imena, povzeta po imenih v Nizzi ter njeni okolici.

— **Iz našega združenstva.** Glasilo ene naših najmočnejših zadrug, Nabavljane za druge železnice Ljubljanske pokrajine, »Zadrugar«, objavlja v svoji juljski številki razen obširnega poročila o oglemskem zboru zadrug tudi vest o ustanovitvi Zavoda za združništvo. Pojasnjeni niso le predpisi iz navedbe Vsekega komisarija o ustanovitvi Zavoda za združništvo za Ljubljansko pokrajino, temveč tudi poročilo o okrožnici št. 1, ki jo je naslovil na vse zadrug zavod. Med Zadrugno zvezo in Zvezo slovenskih zadrug je bilo sporazumno sklenjeno, da je zavod začel posloovati že 1. julija v polnem obsegu. Ta dan je zavod prevzel vse pravice in dolžnosti, ki jih je zakon o gospodarskih združenjih predpisoval revizijskim zvevam ali združenjem. Sklenjena je bila sestava združnega sveta iz združnikov: dr. J. Zadravski, predsednik Zveze slovenskih zadrug, dr. J. Basaj, ravnatelj Zadrugne zveze, dr. Trček, ravnatelj Zveze slovenskih zadrug, A. Radanović, ravnatelj Gospodarske zveze, Ing. B. Ferline, ravnatelj Kmetijske družbe in dr. Fr. Loreto, tajnik L. delavskega konzumnega društva. Od 1. t. m. Zadrugna zveza in Zveza slovenskih zadrug nadaljujeta svoje delovanje kot poslovni zvezi. V okrožnici je rečeno, da bo zavod srbel za opravljanje revizij, določen h po zakonu, ter da bo nulli zadrugam vsi omene in v ta namen se bo posluževal tehničnega osebja, ki mu ga bosta nudili zvezi.

— **Knežinja Marija Borbonska je rodila sina.** Knežinja Marija Borbonska Parma je rodila v Rimu sina. Matj in sin sta oba zdrava.

— **Slovesna otvoritev prvega sestanka umetnostnih zgodovinarjev.** V Benetkah je bil svečano odprt prvi kongres kritikov antične umetnosti. Otvoritvi so prisostvovali številni odličniki z Genovskim vojvodo na čelu. Na kongres so prišli zastopniki desetih držav, in sicer: Italije, Nemčije, Japonske, Španije, Vatikanske države, Madžarske, Rumunije, Hrvatske, Nizozemske in Švice.

— **Središče za židovsko vprašanje v Firenzi.** Na pobudo rasnega urada ministrstva ljudske kulture je bilo v Firenzi ustanovljeno središče za židovsko vprašanje. Središčni rektor je Umberto Puccioni.

— **Omahnili v globino 30 m in ostal živ.** 75 letni Avgust Taroni iz okolice Savone je imel nenavadno srečo. Sedel je na tako zvanem obzduku Belvedere, ki se dviga okoli 30 m nad cesto. Nenadoma mu je postalo slabo, prijel ga je vrtoglavica in je omahnil v globino 30 m. Starček je imel srčno, odnesel je le lažje poškodbe na levi nogi, ozdravil je v desetih dneh.

— **Krušne odrezke za sladoled.** Nadzorni organi v Comu so ugotovili, da je predložila 49letna lastnica pekarnice Marija Rossini nezadostno število krušnih odrezkov. Nadaljnja preiskava je dognala, da sta imela njen sin in njen pomočnik posebne tajne kupčije. S krušnimi odrezki ter pripadajočo moko sta prejemala od slaščičarke Argenide Cugini odgovarjajoče količine sladoleda. Cuginijeva je bila ovadena, sin in pomočnik Mar je Rosina pa sta bila spričo mladostnosti deležna ukora.

— **Stoletnik opravlja vsa dela na polju.** V selšču Soeco pri Comu je poslal te dni 100letnik rojstva kmetovalec Angelo Annoni, obdan od neštetihi sorodnikov, svojcev in vnukov ter pravnikov. Annoni, je še čvrst in krepak, tako da lahko opravlja vsa kmetijska dela na polju.

— **Blazenstvo Frančiške Cabrini.** Obredna kongregacija v Rimu je razpravljala te dni o dveh čudežih v zvezi s procesom, da se proglasi svetništvo Frančiške Cabrini, ustanoviteljice zavoda misijonskih sester sra Jezusovega.

— **Izdihni je s piščančev kostjo v požiralniku.** V Cannaregu pri Benetkah je nek Anton Busetti večerjal s svojci, ko je nenadoma sredi uživanja piščančevega bedra nenadno obledel in se prijel z obema rokama za grlo. Kost, ki jo je pogoltnil, mu je obšla v požiralniku. Kmalu po prevzecu v bolnico je nesrečni Busetti izdihnil.

KINO MOSTE

Pretrajljiva zgodba ljubezni velikega genija

Werther

in film plesa, godbe, intrig

Anzersti kapetan

— **Udrla sta se s podom vred v globino, pa sta med ruševinami ostala nepoškodovana.** Redek primer sreče sta imela poljedelec Alojz Miglio iz Bellinzaga pri Aroni ter njegova žena Paulina. Pri spravljanju žita se jima je udrl pod njima pod. Strmoglavila sta v globino ter obležala spodaj pod ruševinami ter kupom ometa. Oba sta se izklopala izpod razvalin; po čudovitem naključju sta ostala pri življenju. Miglio je popolnoma zdrav, njegova žena pa je odnesla lažje poškodbe, ozdravljive v 20 dneh.

— **Škof umrl med mašo.** V kapeli bolnice Muili je daroval mašo škof iz Altamura in Arquaviva mons. Dominik Dell'Aquila. Nenadoma se je med mašo onesvestil in je kmalu nato umrl.

— **Sin albanskega min. predsednika se je poročil z novinarjevo hčerko.** V Barju je bila te dni svečana poroka inž. Petrica Merika Krnja, sina albanskega ministrskega predsednika in dr. Helene Gjice, hčerke albanskega novinarja Sotir Gjice. Priče so bili za ženina albanski finančni minister Shuk Gurakuji in drž. podtajnik notranjih zadev Mark Gjemarkaj, za nevesto pa minister narodne vzgoje E. Kotte in član računskega kontrolnega sveta Giovanni Campi.

— **Davni grobovi iz rimske republikanske dobe.** Leti 1916 so bili odkriti v Rimu grobovi, in sicer na prostoru med ulico Statilia ter S. Croce in Gerusalemme. Te dni se je posrečilo arheološkim strokovnjakom rimskega guvernatorta ugotoviti, da potekajo navedeni grobovi z republikanskega razdobja rimske zgodovine.

Obnovite naročnino!

Uporaba metana v Rumuniji
Bukarešta, 17. jul. s. V tork in sredo je bila seja rumunske vlade pod vodstvom podpredsednika vlade prof. Mihaela Antonescu. Vlada je med drugim razpravljala o vprašanju metanskega plina, ki naj bi po želji maršala Tonescu še to zimo zamrzal v Bukarešti kurjavo z lesom. Osnovana je bila posebna družba, ki mora v prihodnjih mesecih poskrbeti za potrebne naprave.

POHISTVO

Stari grki in rimljani

USLA JE PAPIGA

PLETENINE

POPRAVLJAM

IZ LJUBLJANE

— **Ij Zgodnji krompir je začel zoreti.** Zgodnji krompir, ki so ga mešani sadli v prvi polovici aprila, je začel zoreti. Nekateri pridelovalci so ga začeli že kopati, predvsem zaradi tega, ker žele zemljo še zkoristiti za druge jesenske pridelke. Krompir je letos sorazmerno dobro obrodil in je bolj zdrav kakor lani. Letina bo menda v splošnem boljša. Seveda pa zdaj še ni zrel povsod in nikakor ne moremo priporočati, naj ga ljudje že kopljejo. Če ostane krompir delj časa v zemlji, to ne bo škodovalo, saj se ni treba bati, da bi gn'l. Zdal krompir se pridobiva na skrobu, zlasti še, če krompirjevka ni povsem suha, čeprav se gomolji več ne debele. Zato je vsakakor priporočljivo, naj bi ljudje kopal krompir čim pozneje, ker bo tedaj trpejši, bolj zdrav in rednejši.

— **Ij Prave poltne vročine ne bo več?** Odkar je deževal pred tednom, se ozračje ne more več prav ogreti. Vse tedn so bila sorazmerno hladna jutra in tudi podnevi n' bilo vroče. Včeraj je bilo po več dnevi, ki so bili skoraj jesenski, zopet sončno, vendar se ni posebno ogrelo in kopalci so tožili nad hladom. Popoldne je pihal precej močen in ne posebno toplel veter. Lani je bil julij nenavaden hlad in tudi zdaj nekateri mislijo, da letos prav tako ne bo več prave poletne vročine. V resnici pa smemo pričakovati, da bo najhujša vročina še nastopila, saj so se paši dnevi pred nami in saj je letos mnogo manj dežja ter več sončnih dni.

— **Ij Vse v slaščičarnah, pekarnjah, specializiranih trgovinah ter v prodajo povrtnine in sadja zaposlene opozarjamo, naj s cepitvenjem zoper tifus začnejo že v ponedeljek 20. t. m., da končajo že v četrtek.** Začetek cepitvenja v Mestnem domu je vsak dan že ob 7. uri, da večina obveznikov lahko že opravi z uživanjem zaščitnih tablet, predno se odpro trgovine. Cepitvenje namreč traja samo do 9. ure, saj zadržanje tablet gre zelo naglo ter ni zamude časa, čeprav je veliko število obveznikov. S seboj naj vsakdo prinese kozarec z vodo. Če kak mersarski ali gostilniški uslužbenec ni ta teden mogel opraviti cepitvenja, lahko izjemoma pride tudi še prihodnji teden k cepitvenju, ker po opravljenem cepitvenju vsakdo dobi potrdilo, ki bo potrebno pri reviziji.

— **Ij Dodelitev usnja in koč obrtnikom.** Združene trgovce Ljubljanske pokrajine obvešča vse obrtnike ljubljanske mojstre, da se bo po odredbi Visokega komisarija v bodoče dodeljevalo usnje in kože le proti predložitvi knjižice za dodelitev usnja in kože, ki mora biti opremljena z žigom Visokega komisarija ter podpisano od pooblaščenega funkcionarja Vis. kom. Vsa ostala pojasnila dobe prizadeži v pisarni združenja trgovcev Trgovski dom oziroma pri trgovcih z usnjem. Knjižice je dvigniti pri Pokr. korp. svetu (Trg. ind. zbornici).

— **Ij Umrla so v Ljubljani od 10. do 16. t. m.: Bitenc Helena roj. Ločnikar, 74 let, žena kamnoseka, Podutik 30; Camernik Anton, 79 let, čevljarški mojster, Japljeva ul. 2; Povhe Franc, 32 let, elektricar dramskega gledališča, Sv. Florijana ul. 24; Melik Franc, 88 let, užitar, Japljeva ul. 2; Jeme Franc, 64 let, delavec o tov. kletja, Vodmatiska ul. 17; Jaklič Ivana, 50 let, gospodinja, Sv. Florijana ul. 18; Zaslaznik Stanislav, 2 meseca, sin torbarskega pomočnika, Dolnice 18, Borlo Franc, 60 let, župnik, Vidovljanska c. 9; Bernik Luka, 77 let, kovač drž. žel. v p., Vidovljanska c. 9. V ljubljanskih bolnicah so umrli: Rajhard Cilka, 18 mesecev, hči delavca, Dragatuš pri Cernomlju; Možina Karolina, 21 let, žena rudarja, Tržišče pri Novem mestu; Hrovat Leopoldina, 30 let, služkinja, Metlika 284; Stojan Ivan, 53 let, krojaški mojster, Ljubljana Delavski dom; Mlakar Janko, 8 mesecev, sin delavca, Zg. Zadobrova 80; Logar Janez, 2 in pol leti, sin delavca, Zaloška c. 101; Svoljšak Marija, 5 mesecev, hči tov. delavca, Bezenškova ul. 28; Kovič Aleš, 30 let, abs. prava, bivališče neznan; Baurar Ana roj. Oblak, 24 let, žena čevljarja, Gubeva ul. 10; Katin Anton, 53 let, polic. stražnik v p., Prečna ul. 2; Kralj Draga, 4 mesece, hči delavca, Cesta na Loko 23; Ing. Kunc Marjan, 31 let, inženir Vis. kom.; Sv. Petra c. 13; Mihelič Anton, 67 let, posestnik, Škofljan 11; Lekše Ana, 68 let, žena posestnika, bivališče neznan.**

— **Ij Refekso, barbara, muškat, chianti** originalne steklenice, odlična kuhinja, gostilna Lovšin.

— **Ij Sprejemni izpiti za I. razred gimnazije.** Tečaj za pripravo se prične 27. t. m. Prijavljanje dnevno od 9. do 12. v Trgovskem domu, Gregorčičeva 27, pritičje.

Iz pokrajine Gorizije

— **Kap ga je zadela na cesti pri Vipacem.** Pri Losizah pri Vipacem so našli na cesti mrtvo truplo 58-letnega posestnika Ivana Nabergeri iz naselbine Pogorici 39. Poklicani zdravnik je ugotovil, da je Nabergeri umrl zaradi posledic srčne kapi.

— **Ponesrečeni.** 18-letni delavec Stefan Brancu iz Biglie di Ranziano je prišel pri delu z deščico med transmissijsko jermenjo, ki mu je s hudo poškodovano. Delavca Josipina Rutar iz naselbine Dobbari si je pri padcu čez stopnice zlomila levo podlaktico; 17-letni dijak Rugero Ferrogia iz ulice N. Tommaseo 1 v Gorizi si je pri padcu zlomil levoico; devetletni dijak Karol Chini iz Gradisce je padel med igro na dvorišču in si zlomil levo nadlaktico. 17-letna gospodinja Alida Bisi iz Tarnove 1 si je pri padcu poškodovala plečar; 24-letni poljedelec Vincenc Lisich iz Vertovna v dolini Vipace je omahnil z voza in si zlomil desno nogo. Vsi poškodovanci se zdravijo v goriziški bolnici Brigata Favia.

— **Salcanski škofspraske človek.** V Salcanu, Goriziji in okolici je povsod znan 28-letni Artur Falcan, ki mu pravijo »škofspraske«. Ni se ugotovilo, ali praska in kosti ali kosti njezga. Pijanost je njezga velika slabost. Poveljnik kabinerske postaje v Salcanu ga je spet zalotil. Ko je bil pijan, ter ga je ogradil sodišče. Prefekt ga je obsočil na 300 lir globe.

Malo jezikovne paše

Nobena slovnica ne more nadomestiti jezikovnega čuta. Morda je celo lažje napisati slovnico kakor pisati o lepem jeziku brez čuta. Kjer nas pusti na cedilu slovnica, si moramo pomagati s čutom. Toda, če nas zapusti še čut ali če ga sploh nimamo? Tedaj postanejo rablji jezika, pravi krivolodni divjaki in — ne znamo niti stopnjevanja pridevnikov. Slovnice nam sicer povedo pač dovolj, kaj je prav za prav stopnjevanje pridevnikov, toda kdo ima slovnico v glavi? Vendar bi bilo treba uveljaviti zahtevo, naj bi imel pisec čut na jeziku in v peresu, če že nima slovnice v glavi. Sicer bi se naj ne lotil pisanja, če to res ni neizogibno. Poskusimo se torej danes v stopnjevanju pridevnikov.

Seveda, vse to prav dobro veste, kar vam bomo zdaj povedali: da se pridevniki stopnjujejo pravilno ali nepravilno in nekateri opisno. Vendar nekateri vedo še več; znajo celo stopnjevanje pridevnikov pravilno, ko bi bilo dovolj, če bi jih stopnjevali le opisno. Opisnega stopnjevanja pridevnikov se pri nas mnogi boje kot največje napake. Vprav tekmujejo med seboj, kdo bo ustvaril večjo pošast iz pridevnikov pri stopnjevanju. Včasih je vedel sleherni solnčar, da smemo pridevnike, ki se nanašajo na barve, stopnjevati samo opisno; to se pravi: bel,

bolj bel, najbolj bel. Dandanes pa ni več nobena redkost beseda beleži in pričakovanja moramo se bolj črne grehe, namreč »črneje«. Tako postaja naš jezik vedno bolj črnat in sčasom bo še črnejši. Zdal smo vajeni že vseh primernikov. Kdo še ve, kaj govori slovnice o stopnjevanju pridevnikov? Ali n. pr. veste, da imajo opisno obliko stopnjevanja pridevniki na -č, -l, -en in -t, ki so po postanku deležniki? Po tem pravilu bi pač ne smeli pisati — m če bi imeli kaj jezikovnega čuta, bi se nas sprito takšnih spak popokali zločinskih kreči — vročejši, gnilejši, učenejši, oddaljenejši, prekletejši; veste pa, da dandanes niso tako redki vzori takšne »klasične« slovenščine. Seveda zadeva ni vedno tako enostavna, da bi bilo dovolj le ozreti se na končnice pridevnikov, kajti pri pravilnem stopnjevanju vseh pridevnikov na omenjene končnice ne bole vselej uspešni; umestni — umestnejši; prizadeveni — prizadevnejši; odkrit — odkritejši; mil — milejši. Res, pogosto je najboljši vodnik sam čut. Nikakor, seveda, ne škoduje, če poznamo slovnici pravila. Morali bi vedeti, da smemo »slovne« pridevnike stopnjevati opisno. V slovnici čitamo primer: koščena roka, lesen človek, vodena kumara. Menda je razumljivo, da ne moremo stopnjevati tako: lesenejši, koščenejši, vodenejši. Dalje bi morali vedeti, da se stopnjujejo opisno pridevniki na končnice

-en, -av, -at, -ast in še nekateri, ki označujejo pripadnost, podobnost ali obdobje: veččen, dušen, grbav, luskav, zdrav, skanat, plečat, grbat, iglast. Oporno bi morali stopnjevati tudi pridevnike kakor: tui, suh, močnej, jezen. Sicer pa bi bilo menda najbolje napisati slovar vseh pridevnikov z opisno, kako se stopnjujejo. Tako bi bilo najbolj ustrezno mnogim. Sicer se pa mnogi tudi ne ozirajo na nobene pripomočke, slovnice in pravila, ker vedo vse vedno sami najbolje, tako da za nje tudi ni »neznanejši« pridevnikov in se jim zde vsi načini stopnjevanja dobri.

Ali bi kaj pomagalo, če bi bilo v slovnicih tudi povedano, da bi smeli pridevnike, nastale iz tujk, stopnjevati samo opisno? Najbrž ne, ker je dandanes »aktualnejše« stopnjevanje, ki je že v časopisju v splošnem v navadi. Dan za dnem čitamo: modernjši, najmodernejši, reprezentativnejši. Včasih celo: fotogeničnejši. Pričakovati je treba še podobnih draguljev, sekapitnejša, šibkejša, parfimiranejša... V rabi so pa že: frivoznejša, demoničnejša, slanknejša...

Ali se vas je kaj prijel? Najbrž bi bilo treba še mnogo »drastičnejših« »kantejših« in »tipičnejših« primerov, stopnjevanj, ki so si pridobila že domovinsko pravico v časopisju.

AMARO 1918

GRENAK 1918

Isolabella

VERMUT BIANCO

BELI VERMUT

Evropi se ni treba bati pomanjkanja boksita

Bogata ležišča na jugovzhodu — Najmanj za 200 let ga bo še dovolj

Bauksit je dobil svoj gospodarski pomen kot začetna snov za izdelovanje aluminija šele ob koncu preteklega stoletja. Zdal pa spada med najvažnejše mineralne sirovine sveta. Mnoge države, zlasti evropske se ne morejo v zadostni meri preskrbeti s svetlimi kovinami in zato se morajo vedno bolj zatekati k lahkim. Med njimi je najbolj razširjen aluminij. Ker je pa industrija aluminija stara šele nekaj desetletij in ker tehnični pogoj y nji še niso povsem pojasnjeni, si široka javnost glede proizvodnje aluminija tudi še ni povsem na jasnem. Illovice, glavne sestavne delo boksita je na zemlji dovolj. V zvezi z boksitom se pa pojavlja razmeroma redko, večinoma samo v toplih krajih. Na drugi strani je pa boksit med ilovico vsebujočimi mineralnimi edini, k lahko služi zdaj za podlago gospodarske proizvodnje aluminija. Poskuse pridobivanja aluminija iz ilovice, premogovnega leša, škrlja itd. so delali deloma že med prvo svetovno vojno in pozneje so jih opetovano obnovili. Vedno se je pa izkazalo, da so stroški najmanj za 60% višji kakor pri uporabi boksita, ker je namreč v vseh primerih izločenje ovirajočih kemičnih primeri dražji, kakor prihranek pri nakupu sirovine.

Liki plombe v votlih skalah

Pa tudi boksit ni brezpogojno uporaben v metalurgiji. Po sedanjem stanju predelovalne tehnike mora biti v njem najmanj 50% ilovice, na drugi strani pa največ 4% kremenčeve kisline. V tem skrajnem primeru je pa sestavina že neugodna, ker vežejo širše deli kremenčeve kisline približno 7 delov ilovice. V posebno dobrih plasteh je okrog 62% in samo 1,6% kremenčeve kisline. Z napredkom produkcijske tehnike se bo pa dal tudi manjverden boksit uporabiti v metalurgiji. Sicer pa za dostopnost doslej znane zaloge za daljšo dobo.

V Evropi nahajamo boksit tik pod površino zemlje in plasti segajo samo nekaj metrov globoko. V nekaterih krajih, tako v Capodistriji in Dalmaciji, je vgnezen boksit v obliki plomb v votlih skalovja. To seveda onemogoča ali vsaj otežkoča cenitev, kako bogata so njegova ležišča. V pogledu proizvodnje razlikujemo dva procesa. Prvi je elektroliza ilovice iz boksita, drugi pa njena predelava v aluminij. Po izločitvi boksita — večinoma z lugom — se pridobijo ilovica elektrolitično razkroj. V bližini ležišč boksita je to gospodarsko možno samo, če imamo po ceni na razpolago sredstva za proizvodnjo električnega toka, kar je slednji v pogledu stroškov važnejši od sirovine. Za zahteva velja tudi v primeru, če vračunamo še razmeroma visoke prevozne stroške za boksit.

Madžarska dežela boksita

V Evropi v bližini ležišč boksita večinoma nimamo na razpolago zadostnih virov energije, ki bi ne bila predraga. Zato je potreben izvoz boksita. V tem pogledu delimo v postev prihajajoče države v tri skupine. V prvi so take, kjer je v zemlji boksit, pa ni prave možnosti uporabiti ga za proizvodnjo aluminija. V to skupino spadajo Madžarska, Rumunija, Hrvaška, Srbija in Grčija. V drugi skupini so države brez sirovinne baze, ki pa razpolagajo z veliko produkcijsko kapaciteto. To sta Nemčija in Norveška. V tretji skupini sta Italija in Francija kot državi, ki boksit tudi predelujeta.

Po ležiščih sodeč je Madžarska glede boksita prva država na svetu. Njene zaloge boksita se cenijo na 250 milijonov ton. Največ ga je v Bokonyjevem gozdu, samo da je slabe kakovosti in ker tu dnevni kop ni moč, ga začasno sploh ne izkopljejo. Zelo dober boksit z blizu 65% ilovice je pa v bližini bivše jugoslovanske meje, samo da ležišča tu niso posebno bogata. Tako prihajajo za Madžarsko v postev samo ležišča boksita v pogorju Vertes, kjer ga je okrog 250 milijonov ton. Na dnevnem kopu ga pridobimo tam 500 do 550.000 ton in večinoma gre vinozemstvo, v prvi vrsti v Nemčijo.

Glede rumunskih ležišč boksita položaj še ni povsem jasn. Znano je samo toliko, da ga je približno 10krat manj kakor na Madžarske min da je splošno tudi slabše kakovosti. Pridobivanje je znatno dražje, ker je združeno z razstreljevanjem skal. Zato je znašal izvoz v zadnjih letih samo 12.000 do 15.000 ton. V bivši Jugoslaviji so bila ležišča boksita na mnogih krajih, izkopljevanje je bilo pa močno oteženo zaradi slabih prometnih zvez. V večjem obsegu so boksit iskali samo v Dalmaciji, Črni gori in Hercegovini. Ta boksit vsebuje malo kremenčeve kisline, večkrat samo 0,4%, ilovice pa povprečno 57%. Zato Nemčija prav tako rada kupuje ta boksit kakor madžarski. Zadnje leto pred vojno so pridobili v bivši Jugoslaviji nad 400.000 ton boksita, kar znaša 11% svetovne proizvodnje. Sicer pa v Dalmaciji cenijo ležišča boksita na 100 milijonov ton.

Grški boksit je podoben madžarskemu. Največ ga je na južnem pobočju Parnasa, kjer ga pridobijo letno okrog 150.000 ton. Po žični železnici ga spravljajo v Korintski zaliv. Italijanska ležišča boksita cenijo približno na 20 milijonov ton. Ležišča so razdeljena sicer po vsej državi, toda pomembnejša so samo v Capodistriji. Tam deluje 22 podjetij, na katera odpadejo okrog 3% vse italijanske proizvodnje, ki znaša približno 400.000 ton letno. Tu pridobivajo dve vrsti rdečega boksita. V svetlejšem je okrog 65% in 8% kremenčeve kisline in zato na trgu ne more konkurirati temnejšemu. Okrog 85% boksita se predela v gornjitalijanskih tvornicah aluminija.

Evropski delež 40%

Francija je prava domovina boksita in ona mu je dala tudi ime. V Franciji je najbolj razvita tehnika pridobivanja. Francoski boksit takoj na mestu sortirajo. Najboljši ima 75% ilovice. Tako dobrega boksita nikjer drugod v Evropi ni. Zadnja leta pred vojno so pridobili v Franciji blizu 700.000 ton boksita letno, kar znaša pičlo petino vse svetovne proizvodnje. Dobro polovico boksita so predelali domače tvornice aluminija. Znatna količina je bila pa predelana v ilovico in izvožena večinoma na Norveško in v Švico, ostanek je pa šel večinoma v Anglijo. Če se industrija aluminija

ja ne bo bolj razvila, bo imela Francija boksita dovolj še za 100 let.

Norveška sama nima boksita. Razširila se je bila vest, da so našli na ležišču boksita na otoku Jan Mayen med Norveško in Grönlandijo, kjer naj bi ga bilo 30 milijonov ton. Te vesti se pa pozneje niso potrdile. Geološke razmere govore vsakakor proti temu. Čeprav nima Norveška lastnega boksita je pa njena industrija aluminija visoko razvita. Doslej je uporabljala večinoma francoski boksit, zadnje čase ga pa uvažuje iz Madžarske.

V Nemčiji je povzročilo pomanjkanje večine svetlih kovin že zgodaj preusmeritev na lahke kovine. Imed ostalih evropskih držav je bila v pogledu aluminija samo Danska večjega pomena. Na Grönlandiji, ki je pod njeno upravo, je namreč doslej edino znano ležišče kriolit. Kriolit radi uporabljajo kot primes boksita, ker se lažje raztopi. Ker ga pa izdelujejo že več let v velikem obsegu umetno, ni čutila industrija aluminija nobenih posledic, ko je prenehal izvoz kriolita z Grönlandije.

Evropski delež na pridobivanju boksita znaša nekaj nad 40%, pri proizvodnji aluminija pa nekaj več, kar uvažuje Evropa manjše količine boksita tudi iz prekomorskih držav. Če upoštevamo dosežani tempo razvoja v industriji aluminija, bi zadoščala ležišča boksita v Evropi najmanj še za 200 let. Na drugi strani je pa jasno, da bodo sčasoma uporabne tudi slabše vrste boksita, kar bo omogočil napredek tehnike. Evropi se torej ni treba bati, da bi boksita zmanjkalo.

Perutninarstvo v Bolgariji

je važna panoga narodnega gospodarstva in stalen vir dohodkov

V bolgarskem poljedelstvu, še bolj pa v zunanji trgovini staja močno v ospredje perutnina. Bolgarsko kmetijstvo je skoraj izključno v rokah malih kmetov, ki zelo pridno reže perutnino, kar je tudi razumljivo, saj imajo v tem stalen vir lepih dohodkov. Prednost na Bolgarskem vzrejene perutnine znaša letno več milijonov levov in nič ne označuje tako velikega pomena bolgarskega perutninarstva za zunanjo trgovino, kakor dejstvo, da so v izvozu jajca za tobakom na drugem mestu. Leta 1939. je izvozila Bolgarija za 6 milijard levov robe, od tega za 2.490.000.000 levov tobaka in za 512.000.000 jajc. Predlanskim je izvozila Bolgarija blizu 20 milijonov kilogramov jajc v vrednosti 808.000.000 levov ali 11,5% v vrednosti vsega izvoza. Nad 13.000.000 kg jajc je šlo v Nemčijo, ki je plačala za nje okrog 18 milijonov mark. Važno vlogo v zunanji trgovini igrajo tudi zaklane kokoši, ki jih izvozi Bolgarija letno približno za 100 milijonov.

Pomen perutninarstva je napotil bolgarsko vlado, da mu je posvetila večjo pozornost in ukrenila vse potrebno za njegovo pospeševanje. Kmetijski minister inž. Petrov je podal nedavno pregled ukrepov, ki jih je njegovo ministrstvo storilo ali jih pa še pripravlja za pospeševanje perutninarstva. Ta važna panoga bolgarskega narodnega gospodarstva se da še znatno dvigniti z vidljivejšo nadaljnjim kmetij v rejo perutnine. Zlasti se pa da izboljšati po kakovosti. Treba je samo nabaviti boljše pasme kokoši, rac in gos.

Drži se reda tudi doma!

S tem prihraniš mnogo nepotrebnega dela sebi in drugim

Vsaka stvar na svojem mestu! To preizkušeno pravilo velja ne samo za delavnico, tovarno ali urad, marveč pra tako tudi za dom. Koliko časa se potrat na primer z iskanjem stvari, ki jih je rabil ta ali oni, pa jih ni dal nazaj na svoje mesto. Koliko nepotrebnega dela povzroča nereden človek svoji okolici. Zato je treba navajati k redu že male otroke. Rodbine, ki nimajo služkinje niti postrežnice — in teh je danes največ — morajo skrbeti za red v hiši že iz ozira na mater. Koliko ima revica dela, če mora za vsakim članom rodbine po-

spravljati. Na žalost je še dosti takih domaćin, kjer mora delati mati več kakor služkinja. Vzrok temu je v največ primerih samo nerednost otrok, dostikrat pa tudi nerednost in komednost močar. Koliko gara mati tam, kjer mora za vsemi neprepostno pospravljati. Ta vrže na primer srajco na nepostlano posteljo, tako kakor si jo je slekel, drugi vrže en čevljev v ta, drugi v drug kot itd., skratka, nered na vse strani. To je storil sin, kaj pa, če je v rodbini še eden in če dela to tudi oče? Potem mati veliko trpi. Stanovanje mora pospravljati,

posodo pomivati, krpati, šivati, prati, kuhati — povrh pa še za vsakim posebej pospravljati!

Pa prav ti neredneži tega ne priznavajo. Točno opoldne mora biti kosilo na mizi, razburjajo se, če jim pri srajci manjka gumb, če ni nogavica zakrpana itd. Najbrže nikoli ne pomislijo, koliko dela ima mati odnosa žena in da so čisto sami krivi, če je mati vsa zdelana in zaskrbljena in ne znore vsega dela. V takih rodbinah je mati sužnja svojih otrok in vse rodbine.

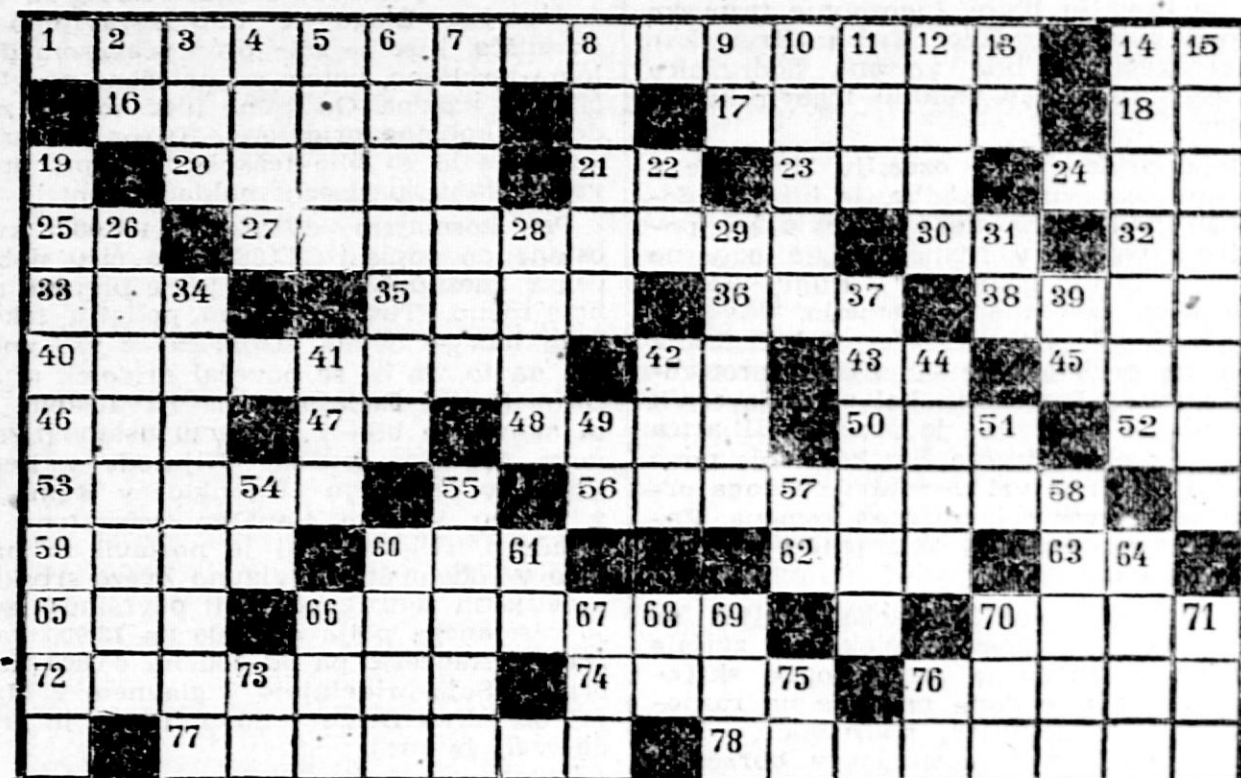
Taki otroci imajo tudi svojo mater radi, samo da ne pojmujejo njenega dela. Doktor so bili manjši, je že še bilo. Brž pa ko ko so starejši, so neredneži. Včasih se tega niti ne zavedajo, ker jih v rani mladosti

mati ni naučila reda. Koliko skrbi in dela bi si bila s tem prihranila. Ni čuda, če tak sinček, ko pride na primer k vojakom ali v službi k tujim ljudem, povsod pogreša mater. Koliko dela imajo z njim tisti, ki jim je poverjena njegova nadaljnja vzgoja. Tak razvaje sinček misli venomer na mamo, joka in toži, ker je nereden in nereden.

Red povsod! To je tisto, kar bi morala vsaka mati vcepiti svojemu otroku že v zgodnji mladosti. Ako se otroci nauče reda že v mladosti bo z njimi rasel smisel za red. Kakšen je človek mlad, takšen bo zmeraj. Vsak pa bo nekoč hvaležen svoji materi za dobro vzgojo. Zato pa, matere, učite svoje otroke reda od vsega začetka!

Zemljepisna križanka

Države (I)

Besede pomenijo

Vodoravno: 1. zvezna država z dominoni in kolonijami, 14. kratka za kemično prino, 16. zvezna država v USA, 17. pokrajina v Vzhodni Indiji, 18. krajevni prislov, 20. država Južnoafriške unije, 21. egiptovski solnični bog, 23. ptica, 24. brez družbe, 25. rimska številka 2, 27. država v Srednji Ameriki, 30. igralna karta, 32. okrajšano tuje žensko ime, 33. ve. razume, 35. svetopisemska oseba, 36. začetek slovesa, 38. mesto v Dalmaciji, 40. oblika glagola, ki pomeni razdružiti, odpreti, 42. italijanski nedolčni spolnik, 43. tuja črka, 45. njej, 46. človekovo orodje in orodje, 47. dva enaka samoglasnika, 48. tuje žensko ime, 50. igralne karte, 52. vzklík, 53. ptice (narobe), 56. azijska država, 59. morsko obrambno orodje, 60. število, 62. veznik, 63. kratka za »Ljubljanski klub«, 65. sanje, 66. južnoameriška država, 70. južnoameriška država, 72. moško krstno ime, 74. država v Prednji Aziji, 76. zvezna država v USA, 77. zvezna država v USA, 78. država v Afriki, britanska kolonija prej nemški Kamerun.

Navpično: 2. število, 3. malomaren, lenoben, 4. moško krstno ime, 5. skrajšano moško krstno ime, 6. otok v Donavi pri Beogradu, 7. pesmi, 8. zabavam se, 9. začetek abecede, 10. država v Aziji, 11. jeza (italijansko), 12. otoška država (nizozemska kolonija), 13. površinska mera, 14. evropska država, 15. evropska država, 19. evropska država, 22. nemška kratka za delniško družbo, 26. francoska kolonija v Aziji, 28. boleče mesto, 29. ustrojen w kože, 31. kratka za sportni klub, 34. evropska država, 37. odimljen, plijan, 39. kratka za neznančevno ime, 41. domača žival, 42. razum, pamet, (množ.), 44. uradna kratka za evropskoazijsko državo, 49. glej 63. vodoravno, 51. oziiralni zaimek (narobe), 54. glej 21. vodoravno, 55. tramovje, kosi gradbenega lesa, 57. turški izraz za konja arabca, 58. okrajšano moško krstno ime (ks = X: množ.), 60. konjski tek, 61. vas pod Krimom, 64. naselje, vas, 66. vrtna lopa, 67. ulica (italijansko), 68. glej 13. navpično, 69. češko moško ime, 70. italijanski predlog, 71. uradna kratka za ameriško državo, 73. španski spolnik, 75. oziiralni zaimek, 76. kazalni zaimek (množ.).

Rešitev zadnje križanke

Vodoravno: 1. avgust, 7. sušec, 11. julij, 15. prosinac, 16. traven, 18. ma. 19. redna, 20. hura, 22. vladan, 24. it, 25. ud, 27. kl, 28. ave, 29. emu, 30. listopad, 34. ot, 35. nad, 37. kimovec, 39. ar, 40. na, 42. srpan, 44. bc, 45. do, 46. oktober, 48. september, 52. voz, 53. as, 54. Noe, 55. loc, 56. on, 57. erar, 59. asi, 61. grudan, 64. aj, 66. marec, 69. os, 70. mat, 72. bo, 73. vinotok, 76. Ob, 77. Ren, 79. en, 80. Ezav, 81. tu, 72. svečani, 83. rožnik, 84. februar, 85. maj.

Navpično: 1. april, 2. vreti, 3. god, 4. usnat, 5. sia, 6. tn, 7. sch, 8. strik, 9. era, 10. ca, 11. jelen, 12. Una, 13. imam, 14. januar, 17. vov, 21. uk, 23. ded, 25. up, 26. Dakar, 28. Ate, 31. so, 32. O, Vrba, 33. din, 34. ovce, 36. atom, 38. obseg, 39. arena, 40. november, 41. akoravno, 42. so, 43. pesa, 45. december, 47. tzar, 49. plus, 50. tod, 51. bo, 54. ni, 58. reven, 60. snov, 62. ro, 63. na, 65. junij, 67. cizi, 68. note, 71. tram, 74. nak, 75. kub, 76. ova, 78. ena, 82. su.

Za hišo in dom

Prismojene jedi dobe neprijeten okus in duh. To moremo popraviti. Najbolje pomagamo pri tem kosček oglja, ki odvzame neprijeten duh prismojenemu mesu, mleku ali juhi. Kosček oglja zavlijemo v čisto plateno krpo in ga držimo v vroči jedi. Včasih si lahko pomagamo tudi z vročimi železnimi vilicami, ki jih razbelimo v žerjavi in jih nato potopimo v prismojeno jed. Ako se prismoji zabela, vržemo vanjo kosček korena, potem pa ga vzamemo, ven. Pri cvrenju masti je vedno dobro, če vržemo v mast kosček korenja, da se mast ne prismoji.

Tudi ribe imajo neprijeten duh. Zato jih je treba namočiti v vodo, ki jo okisamo s kisom ali citrono, potem ribe pri kuhanju ne bodo neprijetno disale. Z rok odpravimo ribji duh tako, da roke otreemo s kuhinjsko soljo in jih nato oplaknemo z mrzlo vodo.

Ako je meso že preveč uležano, tako da že »diši«, ga dobro umijemo v hipermanganu in pridamo pri kuhi ali peki kosček oglja. Duh se na ta način docela izgubi.

Fino namizno sol si lahko napravimo sami. Debelo sol dobro posušimo, jo stremo na desko iz valjarjem tanko staremo. Pri vmeskanju moka z vodo, ki se v današnjih časih vedno bolj uporablja na mestu prežganja, se tudi pri največji pazljivosti kaj rade delajo kepice. To preprečimo, če med še suho moko primešamo nekaj zdrobljene soli.

Pasjo dlako, ki se tako trdnoravno oprime obleke, z lahko odstranimo s krtačo, ki smo jo pomočili v mlačni vodi ali spiritu.

Od vrvice za čevlje prav rade odlete kovinske konice. Če konce vrvice potem zavijemo in pomočimo v redek klej, lep ali pečatni vosek, so še prav tako uporabne.

Manjšinski problemi na Madžarskem

Zavod za proučevanje problemov narodnih manjšin juristične in državne pravne fakultete na univerzi v Debrecinu priredi med počitankami serijo predavanj o manjšinskih problemih. Predavalci bodo vsi vidnejši svetovni in uradni madžarske vlade, ki jim je poverjeno vodstvo manjšinske politike.

Prva žena

Roman

»Nikakor ne, saj si sama začela. Kaj si mislila, ko si dejala, da iščem opravičila? Opravičila za kaj?«

»Opravičila za to, da nisi hotel z menoj v skaflovje...«

»Nu... in? Zakaj misliš, da nisem hotel s teboj na breg?«

»Oh, Maksim, kako naj vem? Saj nisem čitalka misli. Vem, da nisi hotel, to je vse. Na obrazu ti je bilo zapisano.«

»Kaj mi je bilo zapisano na obrazu?«

»Saj ti pravim. Da nočeš z menoj. Za Boga, pustiva to. Do grla mi je že tega prekanja.«

»Vse ženske tako govorijo, kadar vedo, da nimajo prav. Nu, bodi si, torej nisem hotel dol. Si zdaj zadovoljna? Nikoli ne grem, kraj mi je prezlovesten. In da imaš ti enake spomine kakor jaz, takisto ne bi hodila, niti v besedah, niti z mislijo ne. Evo. Podvizaj se, prosim; upam, da ti je zdaj ustreženo.«

Čudno bilo je bil, in njegove razburjene oči so imele tisti temni, izgubljeni pogled kakor ob naj-njih prvih srečanjih. Iztegnila sem roko in po silii ujela njegovo.

»Prosim te, Maksim, prosim te!«

»Kaj je?« je osorno vprašal.

»Ne maram te gledati s tem obrazom. Preveč me boli. Prosim te, Maksim. Pozabiva vse, kar sva rekla. Bilo je jalovo, nesmiselno pričkanje. Odpusti, dragi, odpusti mi. Prosim te, bodiva spet kakor prej.«

»Morala bi bila ostati v Italiji,« je odvrnil. »Ne smela bi se bila vrniti v Manderley. Moj Bog, kako blapno je bilo, da sva se vrnila!«

Tako govoreč je spotoma nestrno butal z debela in stopal še hitreje kot prej. Morala sem teči, da sem ga dohajala; lovila sem sapa, solze so mi silile na oči in komaj sem vlekla ubogega, privezanega Jasperja za seboj.

»Naposled naju je privedla steza do vrha; spet sem zagledala odocepek, ki je vodil v Srečno dolino. Vračala sva se torej s tiste strani, kamor je prej Jasper tolikanj šilil.«

Zdaj sem razumela, zakaj je hotel po tej stezi: držala je v zaliv, ki ga je dobro poznal. Očitno mu je bila ta pot stara navada.

Brez besede sva krenila preko trat in dospela do hiše. Maksimov obraz je bil trd in prazen. Ne da bi me pogledal, je stopil v vežo, odtod pa v knjižnico.

»Brž prinesite čaj,« je mimogrede vrzel Frithu, ki je stal v veži, in zaprl vrata knjižnice za seboj.

Komaj sem zadrževala solze. Toda Frith me ni smel videti, da jem. Misli bi, da sva se prepirala, in ko bi se vrnil v poselske prostore, bi vsem povedal: »Gospa stoji tamle v veži in joče. Videti je,

da se stvari ne razvijajo kar najbolje.« Odvrnila sem se, da bi mu skrla obraz; on pa je stopil k meni ter mi pomagal odložiti dežni plašč.

»V cvetlično sobo ga ponesem, gospa,« je rekel. »Hvala Frith,« sem odgovorila, ne da bi ga pogledala.

»Današnji dan ni kdo ve kako lep za izprehode, gospa.«

»Ne,« sem dejala. »Vreme nikakor ni prijazno.«

»Vaša rutica, gospa?« je rekel in pobral nekaj, kar je bilo padlo na tla. »Hvala,« sem odgovorila ter spravila rutico v žep na krilu.

Sama nisem vedela, ali naj grem na vrh ali za Maksimom v knjižnico. Frith je bil odnesel dežni plašč. Ko se je vrnil, sem še vedno neodločno stala na mestu in si grizla nohte, tako da se je vidno zavzel.

»V knjižnici je zdaj lepo zakurjeno,« je rekel. »Hvala, Frith,« Počasi sem krenila proti knjižnici. Odprla sem vrata in vstopila. Maksim je sedel v naslanjaču, Jasper mu je ležal ob nogah, stara psica pa v jerbasu. Maksim je bil položil časniki na področnik naslanjača, a čital ni. Pristopila sem, pokleknila in prisloniла obraz k njegovemu.

»Nikar se več ne jezi name,« sem zašepetala.

Vzel je mojo glavo med dlani in me pogledal s trudnimi, izmučenimi očmi. »Saj se ne jezim,« je rekel.

»Pač,« sem odgovorila. »Užalila sem te. To je toliko, kakor da sem te razjezila. Zdaj ti je duša